
**Persbericht Joris Driepinter
onder vuur**

Amerikaanse co-auteur distantieert zich
van persbericht. | p.7 |

**Het ultieme speeltje voor de
geneticus heet PacBio RS**

Het apparaat kan één enkel DNA-
molecuul aflezen. | p.9 |

**Studenten Forensic Sciences
helpen een misdrijf oplossen**

Studenten Forensic Sciences helpen
een misdrijf oplossen. | p.25 |

RESOURCE [NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 4 – 29 september 2011 – 6e jaargang

>> MARCEL + VROUWENVOETBAL

Marcel Wenneker, senior onderzoeker PPO Fruit in Randwijk

‘Dit is geen bezigheidstherapie’

Woensdagavond, de Bongerd. ‘Niet voor die bal gaan lopen!’ Marcel Wenneker traint de vrouwen van GVC. Al vijftien jaar. Ter ontspanning, zegt hij zelf. ‘Dit is het moment in de week dat ik helemaal tot rust kom.’ Maar denk niet dat er gelummeld wordt. ‘Ik wil wel dat ze iets leren.’ ‘Inspelen, kaats en nu die lange bal. Zo, ja.’ RK / Foto: Guy Ackermans

>> INHOUD

nr. 4 – 6e jaargang

>> **8**

TOPSECTOREN

Verhagen sleutelt 2,7 miljard euro bij elkaar voor toegepast onderzoek.

>> **18**

FRANK BERENDSE

'Onheilsprofeet' wil ook laten zien hoe ontzettend veel mooie natuur we nog hebben.

>> **20**

NA ZEMBLA

Toch Wagenings onderzoek naar Imidacloprid als mogelijke oorzaak van bijensterfte.

FOOD FOR THOUGHT

Ik zal het maar meteen verklappen. Het meest besproken persbericht van afgelopen week komt van onze burelen. De afdeling communicatie bracht vorig jaar een *Resource*-artikel over melk en hartziekten als persbericht naar buiten. Dat gebeurt wel vaker.

Wakker Dier noemt deze universiteit nu een reclame-bureau, en een van de auteurs, Harvard-hoogleraar Walter Willett, distantieert zich van het persbericht. Tijd voor zelfreflectie. Hebben wij juist gehandeld?

De melkstudie was enigszins verdacht: het onderzoek is betaald door de zuivel-industrie en de uitkomst was gunstig voor die industrie. Daarom hebben we de financier destijds ook expliciet gemeld. Het onderzoek zelf is gedegen, gepubliceerd in *peer reviewed*-tijdschrift *The American Journal of Clinical Nutrition*.

Er zijn echter ook studies die concluderen dat melk niet goed voor elk is en dat mist Harvard-prof Willett in het persbericht. Daar zit wat in. Zeker in de voedingsonderzoek barst het van de elkaar tegensprekende resultaten. Het uitlichten van slechts één onderzoek geeft dan een beperkt beeld. *Food for thought*.

Gaby van Caulil

EN VERDER

- 2 Liefdewerk**
voetbal
- 4 Nieuws & opinie**
- 8 Wetenschap**
- 11 Resource.wur.nl**
- 12 VHL-docenten**
- 16 Beeld**
schilderijen
- 18 Natuurwandelingen**
- 18 Bijensterfte**
- 22 MI**
eerstejaars
- 24 Student**
- 29 Puzzel**
- 32 Typical Dutch**
extreme sushi

Herenstraat 14 organiseert legendarische feesten en heeft 1043 Facebook-vrienden. 'We hebben mensen de deur moeten weigeren.' P.24

SLINGERLAND: NAAR EER EN GEWETEN GEHANDELD

- **Vragen over betrokkenheid echtgenote bij organisatie Groene Golf.**
- **Green Alert: 'Ze is er niet voor betaald'.**

De Groene Golfengte is een initiatief van ESG-directeur Kees Slingerland dat twee weken terug plaats vond in en om het gebouw van Radio Kootwijk. Een week lang stond in workshops en discussies het natuurbeleid in ons land centraal. Het evenement werd inhoudelijk opgezet door Alterra, de logistieke organisatie was in handen van Green Alert. Onder die noemer opereert een samenwerkingsverband van drie communicatie- en organisatiespecialisten. Eén van de drie is Janneke Slingerland, de vrouw van de ESG-directeur.

Slingerland bevestigt dat hij Green Alert heeft gevraagd de organisatie op zich te nemen. 'Maar

Kees Slingerland wel voor eigen rekening en risico en op de aperte voorwaarde dat mijn vrouw daarbij niet actief zou zijn. Op wat hand- en spandiensten na is dat ook niet gebeurd.' Slingerland benadrukt bovendien dat hij Green Alert heeft benaderd als voorzitter van de stichting Triënnale Apeldoorn. Of en hoeveel Green Alert aan de klus verdient, is volgens Slingerland nog niet duidelijk. Dat hangt af van een subsidieverzoek van 15.000 euro bij de gemeente Apeldoorn.

PRAGMATISME

Volgens Slingerland is De Groene Golfengte in zekere zin een vervolg op de Triënnale Apeldoorn, een groot landschapscultuurfestival in 2008. Toen een nieuwe Tri-

ennale niet mogelijk bleek, zette Slingerland met Alterra De Groene Golfengte in de steigers. De keuze voor Green Alert is volgens de ESG-directeur op pragmatisme gebaseerd.

In een artikel in de Stentor (kop: De Groene Golf begint in Oosterhuizen) wordt Slingerlands vrouw opgevoerd als één van de drie organisatoren. Maar volgens Hanneke Stegeman van Green Alert is belangenverstrengeling niet aan de orde. 'Het was allemaal kort dag en er was weinig budget. Janneke was daarbij een handige kracht. Maar ze is er niet voor betaald.'

Directeur Slingerland vindt dat hem geen blaam treft. 'Je kunt je de vraag stellen of we de klus bij meer bedrijven aan hadden moeten bieden. Maar het moest snel en dit was voor ons de beste optie. Green Alert heeft goede contacten in de omgeving van Apeldoorn. In mijn beleving is dit clean.' **RK**

PROBLEMEN MET MOBILEXPENSE

- **Medezeggenschap wil opheldering over 'irritant en bureaucratisch' systeem voor reiskostendeclaraties.**

De centrale medezeggenschap gaat de problemen met het nieuwe systeem voor reiskostendeclaraties, MobileXpense, aan de orde stellen bij de raad van bestuur.

Ze doet dit op verzoek van de ondernemingsraad van ESG, waar tal van problemen met het nieuwe systeem bekend zijn. Een aantal daarvan kwam ook in de vorige Resource aan de orde. Het systeem zou slecht functioneren en veel extra werk met zich meebrengen.

BONNETJES

Personeel dat op buitenlandse dienstreis ging, kreeg tot voor kort een vaste dagvergoeding voor verblijf in het buitenland. Inmiddels moet het personeel bonnetjes overleggen van de werkelijk gemaakte kosten. Personeelsleden klagen dat dit omslachtig is. Bovendien zou het digitale declaratiesysteem slecht functioneren, waardoor ze veel tijd kwijt zijn om de onkosten in te voeren. Volgens de ondernemingsraad van ESG is het nieuwe systeem 'zeer ongewenst, inefficiënt, irritant en bureaucratisch'.

De directie van ESG zegt volgens de OR echter niets te kunnen doen omdat het besluit tot de invoer van het systeem centraal genomen is. Vandaar dat nu de centrale medezeggenschap het probleem heeft opgepakt. Daarbij zal ook aan de orde komen hoeveel speelruimte Wageningen UR heeft om het systeem te wijzigen. Bonnetjes overleggen voor gemaakte kosten is volgens Human Resource een fiscale verplichting waaraan de instelling hoe dan ook zal moeten voldoen. **AS**

Bij de Plant Sciences Group in Radix is dezer dagen een merkwaardig soort van medewerkers gesignaleerd: ze zeggen niet veel en bewegen nauwelijks, maar nemen wel een werkplek in beslag. En dat laatste, daar gaat het nu net om. De directie van PSF wil namelijk onderzoeken of er in Radix nog ruimte is voor een paar extra leerstoelgroepen. Daarom lopen er in september 'tellers' rond die

de bezettingsgraad van het gebouw meten. Sommige plantonderzoekers vrezen echter dat het gebouw straks uit zijn voegen barst en zijn daarom met de ballonmensen op de proppen gekomen. Om de tellers ludiek om de tuin te leiden. Of de actie veel gewicht in de schaal legt moet nog worden afgewacht, de ballonmensen doen dat in elk geval niet. **AS**, foto Guy Ackermans

FOTO: GUY ACKERMANS

'TE ABSTRACTE' WERVINGSCAMPAGNE UIT DE LUCHT

- **Studiekezers klikten niet door naar universiteit en VHL.**
- **Online karaktertest 'te reclame-achtig'.**

Wageningen UR begint volgende week met een nieuwe wervingscampagne onder scholieren. De vorige campagne, een online karaktertest die de scholieren uitsluitend gaf over de opleiding die bij hen paste, heeft een jaar gelo-

pen. Jongeren werden daarbij ingedeeld in categorieën met fantasierijke namen als Nano Mysterioso of Investigo Curiosus.

Volgens studentenwerver Edwin Kelhout was de site www.watvoortsoortbenjij.nl op zich een succes; 150.000 studiekezers begonnen aan de karaktertest, de helft maakte hem af. 'Zulke bezoekcijfers hebben we nooit gehad. Alleen het doorklikken naar de sites van de universiteit en VHL gebeurde te weinig.'

Ook stuitte de online test op wat kritiek bij scholieren. 'Ze vonden het te abstract, te reclame-achtig', aldus Kelhout. 'De keuze voor een studie is een belangrijke, die moet je niet te spannend of te mooi maken. Daarom hebben we er nu voor gekozen om dichterbij het gevoel van jongeren te gaan zitten.'

PRELOADERS

De nieuwe campagne werkt met internetbanners en reclamespots op zenders als MTV, Animal Planet

en Discovery Channel. Ook komen er zogenaamde preloaders; filmpjes van 15 seconden die worden vertoond tijdens het laden van televisieprogramma's op sites als uitzendinggemist.nl.

Doel van de campagne is twijfelende studiekezers over de streep te trekken. 'Scholieren gaan kijken in studentensteden als Amsterdam en Utrecht, maar twijfelen nog over de opleiding. Dat is onze kans om te zeggen: 'Heb je al eens aan Wageningen gedacht?'' **LvdN**

kort

>> PILOT

Groene Helpdesk

Speciaal voor kleine vragen is Alterra een nieuwe dienst gestart: de Groene Helpdesk. Na een mailtje, enige administratie en een relatief kleine vergoeding, gaat een onderzoeker aan het werk. 'We willen onze kennis dichterbij de maatschappij brengen', aldus de bedenker. Ondertussen moet de nieuwe service ook gewoon geld opleveren ter compensatie van de overheidsbezuinigingen. Half juli ging de site in alle stilte online en nu wordt voorzichtig reclame gemaakt. Voorlopig richt die reclame zich op Alterra-gerelateerde vragen van gemeenten. Van de andere Wageningse instituten heeft PPO (Praktijkonderzoek Plant en Omgeving) zicht bij de pilot aangesloten. Uiteindelijk moet de helpdesk voor heel Wageningen UR gaan gelden. Website: www.de-groenehelpdesk.wur.nl. **SvG**

>> MEDEZEGGENSCHAP

WUR Council

De ondernemingsraad van DLO en de medezeggenschapsraden van de universiteit en hogeschool hebben de handen ineen geslagen. Ze hebben een gemeenschappelijke raad gevormd: de WUR Council. Officieel blijven de deelraden van de instituten, universiteit en hogeschool, met afkortingen als COR, GV, SR, en GMR, bestaan. Dat komt omdat Wageningen UR geen werkgever is. Door de bundeling worden alle kwesties in principe in de WUR Council besproken. Stemmen mogen alleen de leden die van rechtswege bij dat onderwerp advies- of instemmingsrecht hebben. **AS**

>> STUDENTENHUISVESTING

Camping vrijwel rond

De studentencamping aan de Marijkeweg gaat hoogstwaarschijnlijk door. Burgemeester en wethouders van Wageningen hakken in hun vergadering van dinsdag 4 oktober de knoop door. 'Voor die tijd moeten we een volledige begroting aanleveren en moeten alle vergunningsaanvragen zijn gedaan', zegt initiatiefnemer Tom Rijntjes. Het beheer van de camping wordt ondergebracht in een stichting. Op het gemeentelijk terrein aan de Marijkeweg is ruimte voor 48 staanplaatsen. Een plek gaat 160 euro per maand kosten. Dat is conform de prijzen die camping De Wielerbaan in Wageningen-Hoog rekent. **RK**

SCHAMINÉE <<

Ambitie

Enkele maanden geleden schreef ik over Bleker naar aanleiding van zijn visie op de Ecologische Hoofdstructuur. In Trouw had hij zichzelf een realistisch idealist genoemd en ik vestigde mijn hoop op zijn idealisme. Henk Bleker, Staatssecretaris van economie, landbouw, internationale handel, natuur en nog zo het een en ander. De vorige week lanceerde hij een tienpuntenplan over Natura 2000.

Bleker schrijft (punt een) dat voor Natura 2000 een ander ambitieniveau zal gelden, waarbij de komende jaren vooral wordt ingezet op behoud van bedreigde natuur en minder op verbetering of uitbreiding. En dit terwijl de Europese Unie iedere lidstaat verplicht zich in te spannen om de bedoelde soorten en habitattypen in een gunstige staat te brengen. Voor het merendeel van deze natuur is in ons land de toestand ongunstig en rinkelen de alarmbellen. De makke is dat de Europese Unie niet aangeeft wanneer de gewenste staat bereikt moet zijn. Met sint-juttemis of in ieder geval pas na mijn ambtsperiode, hoor ik Bleker denken.

Het woord natuur komt in de Troonrede niet voor. Dat vind ik triest en doet onrecht aan 'wat groeit en bloeit en ons steeds weer boeit', zoals de bioloog Fop Brouwer het verwoordde. Natuur wordt door onze regering vooral als een probleem gezien en staat de verdere economische ontwikkeling in de weg. Ik raad Bleker aan om eens in een roeiboot de Wieden of een ander plassengebied te verkennen, op de fiets de hellingbossen en kalkgraslanden van Zuid-Limburg te bezoeken of om een lange wandeling te maken in het Verdronken Land van Saeftinghe. Niet voor natuurherstel maar voor herstel van ambitie. **Joop Schaminée**

DE GROENE HELPDESK!

ONDERZOEK EN MEDIATION IN CONFLICT VHL

- Ajax-commissaris onderzoekt 'draagvlak voor beleid'.
- Gesprekken tussen directie en Hans van Rooijen.

Verandermanager Steven ten Have krijgt de taak om uit te zoeken of er onder het personeel van Van Hall Larenstein genoeg draagvlak is voor het gevoerde beleid. Twee weken geleden kondigde het college van bestuur een onderzoek aan door een externe deskundige. Dat is de ervaren Ten Have geworden, blijkt nu. Ten Have is een grote naam als het aankomt op veranderingen in organisaties. Hij is hoogleraar Verandermanagement aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Bovendien zit hij in de Raad van Commissarissen van het CITO, de ABN-AMRO en de voetbalclub Ajax.

Het rapport van Ten Have bepaalt de toekomst van VHL binnen Wageningen UR. Hierbij is 'ont-

Steven ten Have

vlechting van de hogeschool een optie', schreef collegevoorzitter Aalt Dijkhuizen in zijn brief van 13 september. Het organisatiebureau van Ten Have zal zes weken lang individuele gesprekken met medewerkers en studenten voeren. Daarna vinden er groepsdiscussies plaats. Dat alles moet leiden tot een definitief advies voor de toekomst van VHL.

TWIJFEL

Binnen de hogeschool wordt er getwijfeld aan nut en noodzaak van het draagvlakonderzoek. Zo stelt de medezeggenschapsraad in een open brief dat de hoge kosten van een dergelijk onderzoek, bovenop de inmiddels eveneens 'zeer' hoge kosten van de 'strategische discussie', beter aan de kwaliteit van het onderwijs kunnen worden besteed.

Naast het onderzoek van Ten Have is ook de dialoog tussen de directie van VHL en de op non-actief geplaatste onderwijsdirecteur weer op gang gekomen. De strijdende partijen praten de komende tijd onder begeleiding van een mediator. Inzet van de mediation is het behoud van Van Rooijen als opleidingsdirecteur, zo meldt het CvB. LvdN

Een uitgebreid achtergrondartikel over het conflict op VHL staat op pagina 12.

'NIEUWE SITE GAAT STUDENTEN KOSTEN'

- Zoekmachine Google kent wageningenur.nl niet.

Volgend jaar verandert de url www.wur.nl in www.wageningenur.nl.

Het zal daardoor maanden duren voordat Google de organisatie net zo hoog waardeert als nu, waarschuwt informatiespecialist Wouter Gerritsma van de Bibliotheek.

'Van Google krijgen we nu het rapportcijfer 7, waardoor we relatief hoog scoren bij zoekopdrachten. De nieuwe url begint straks bij een en het duurt maanden voordat we weer op zeven zitten. Google hecht veel waarde aan websites die naar jou verwijzen. Wij hebben 25 duizend van die externe links, die zullen we allemaal moeten aanschrijven. Het zal maanden duren voordat die zijn aangepast. Toen wau.nl overging naar wur.nl hadden we ook maandenlang een dip in de bezoekerscijfers.'

BETER VINDBAAR

Het belang van de vindbaarheid, is groot volgens Gerritsma. 'In de internationale studiekeuze is, na het oordeel van vriendjes en familie, de website het belangrijkste. Straks vind je ons niet meer als je googlet op *wageningen* en *biology*. Dit zal ons internationale studenten gaan kosten.'

Yno Papen, projectleider voor de nieuwe website, erkent het googleprobleem. 'De sites zullen even minder goed te vinden zijn, maar dat is tijdelijk. We maken een redirect-tabel zodat oude url's binnen de nieuwe url zullen landen. Het is juist de bedoeling dat we als Wageningen beter vindbaar worden met deze nieuwe url en domeinstructuur.'

Volgens Papen is de nieuwe url ook nodig omdat de huidige niet overeenkomt met de naam van de organisatie. 'Je ziet dat urls steeds communicatiever worden. Het domein moet de titel zijn van de plek waar je terecht komt: wageningenur.nl.' GvC

EN ER WAS LICHT...

Het leek bijna een interventie van hogere machten. De 'dode boom', het kunstwerk voor het Forumgebouw, kreeg deze zomer plotseling gezelschap van een klein, groen familielid. Een zonnebloem, zo bleek alras, die ook nog eens groeide als kool. Toeval was het allerminst. De bloem was ontsproten uit een van de zaadjes die SHARE (voorheen Happy JMA), had verspreid op de campus. Waarom? Om ons op te vrolijken, zoals gewoonlijk. Goed gelukt dit keer. Zolang het duurde tenminste, want de bloem is inmiddels verwijderd en het kunstwerk is weer zoals het hoort. De winter is in aantocht. RG, foto SHARE

UNIVERSITEITEN ZIJN RECLAME- BUREAU VOOR INDUSTRIE'

Wie? Sjoerd van der Wouw, beleidsmedewerker Wakker Dier
Wat? Spant een proefproces aan tegen de Wageningen Universiteit bij de Reclame Code Commissie

Waar? Vrijwel alle Nederlandse media berichtten erover
Waarom? De universiteit bracht een persbericht uit met de kop 'Melk goed tegen hart- en vaatziekten'

Een universiteit voor de reclamecode commissie. PR-stunt?

'Dan onderschat je enorm wat het effect is als we die zaak winnen. Dit beïnvloedt de berichtgeving van universiteiten over een kwart van hun onderzoek. Een spraakmakend persbericht die de sponsor welgevallig is, dat kan straks niet meer.'

Die kop is inmiddels aangepast.

'Er is in ieder geval erkend dat er fouten zijn gemaakt. Maar dit is een breder probleem. Reclamebureaus mogen dit al lang niet meer

roepen. Het lijkt erop dat ze daarvoor nu universiteiten inzetten. Een lekker goedkoop onderzoekje uitzetten en dan een ronkend persbericht. Universiteiten zijn steeds vaker een reclamebureau voor de industrie.'

Je bent erg kritisch op Wageningen.

'Ons belang is die van de landbouwhuisdieren en dan kom je snel uit bij Wageningen. Wij zijn niet tegen de WUR, we hebben er zelf onderzoek uitgezet naar het belang van modderbaden bij varkens.' **GvC**

HET (ON)GELIJK VAN JORIS DRIEPINTER

Afgelopen november stuurde de afdeling wetenschapsvoorlichting een persbericht uit. Het verscheen in de Gelderlander en op een aantal websites; Verder gebeurde niets opmerkelijks. Elf maanden later is datzelfde bericht het middelpunt van een stevige controverse. Vijf vragen over hoe dát kon gebeuren.

Wat staat er precies in het controversiële persbericht?

Het beschrijft onderzoek dat een verband vindt tussen het dagelijks drinken van één tot drie glazen melk en een afname van hart- en vaatziekten. Per glas zou dit de kans met zo'n 6 procent verminderen.

En dat is gebaseerd op?

Het originele onderzoek van de leerstoelgroep Humane voeding is onomstreden. Het gaat hierbij om een zogeheten meta-analyse; hierin verzamelen onderzoekers alle relevante publicaties om tot een zo betrouwbaar mogelijk antwoord te komen. In dit geval vond onder-

zoekster Sabita Soedamah-Muthu in 5000 papers, 17 relevante en goede experimenten. Op basis daarvan vond ze voor melkconsumptie geen significant verband met beroertes, voortijdig sterven hartinfarcten. Wel was er dus een verband met hart- en vaatziekten in het algemeen.

Waarom dan al die ophef?

Boven het persbericht verscheen de kop: 'Joris Driepinter had toch gelijk'. Dit refereert aan een oud reclamefiguurtje van de melkindustrie. Deze Joris adviseerde ons elke dag drie 'pinten' melk te drinken. Door deze kop maakte de universiteit zich tot reclamebureau, vond de stichting Wakker Dier. Zij gebruikten het om een proefproces bij de Reclame Code Commissie (zie het interview met Sjoerd van de Wouw). Een rel was geboren.

En is er ook kritiek op het inhoud van het bericht zelf?

Twee weken na Wakker Dier haalde de Amerikaanse voedingsonderzoeker Walter Willett in de Volkskrant uit naar het persbericht. Saillant, omdat Willett mede-auteur is van de oorspronkelijk paper en eredoctor van Wageningen UR. Zijn kritiek: de onderzoekers vinden alleen een 'zwakke en een nauwelijks belangrijk te noemen relatie' tussen zuivel en hart- en vaatziekten. Ondertussen is er ook veel bewijs voor de schadelijke effecten van melk, zoals een link

met prostaatkanker. Volgens Willett, al langer een criticus van zuivel, is dit een 'een verkeerde representatie'.

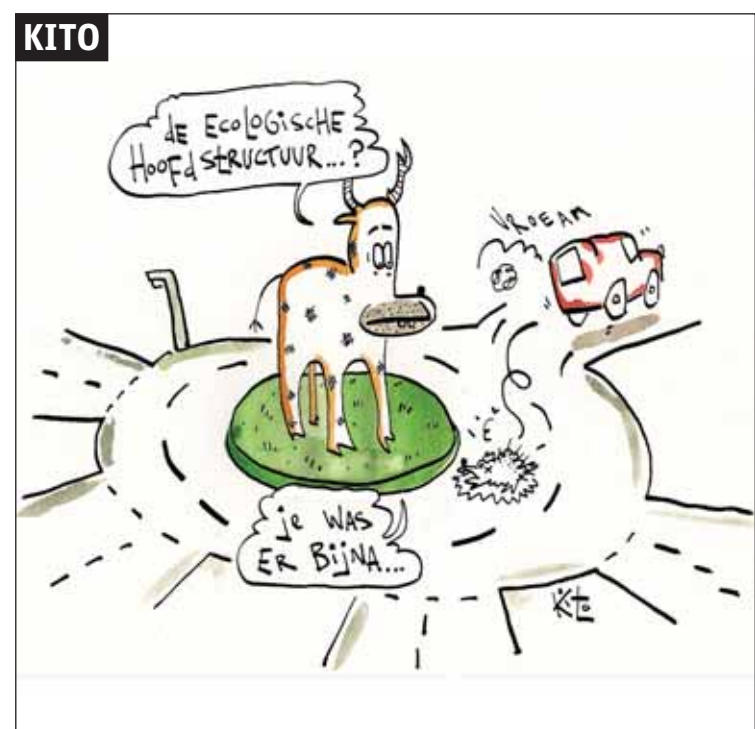
En wat heeft Resource hier mee te maken?

Het artikel over het originele onderzoek, inclusief de kop, is geschreven door een redacteur van Resource. Met onze toestemming verstuurt de wetenschapsvoorlichting onze artikelen soms als persbericht. **RR**

GEZEGD

'Ik ben ervan overtuigd dat er een verband is tussen goed eten en geestelijk welbevinden. We moeten het alleen nog aantonen.'

Voedingshoogleraar Renger Witkamp in De Gelderlander (28 september)

WIE DRAAIT ER OP VOOR DE TOPSECTOREN?

- Overheid, kennisinstellingen en bedrijven betalen samen.
- Geld wordt herverdeeld.

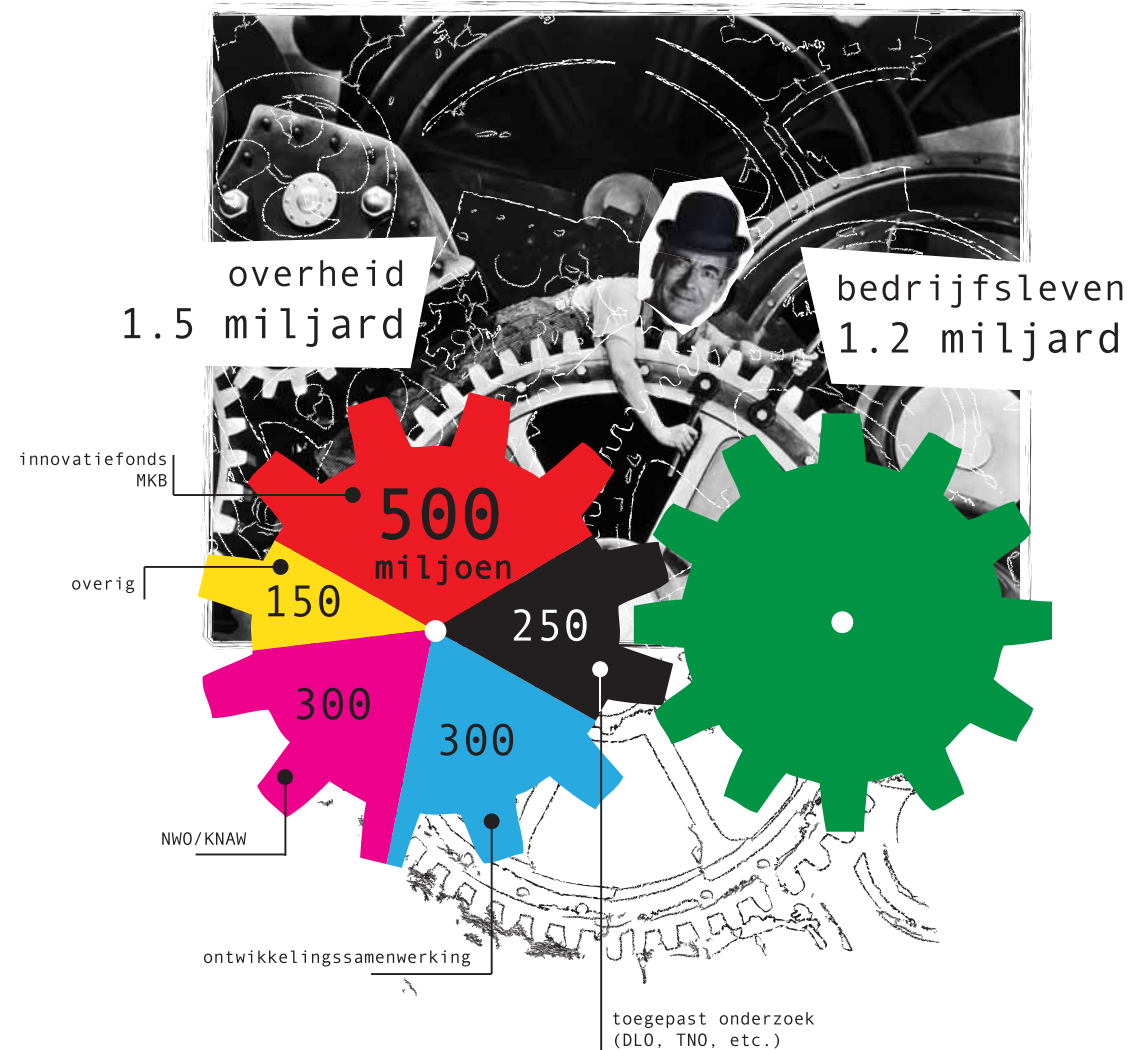
Wetenschap en bedrijfsleven moeten nauwer met elkaar samenwerken als het om innovatie gaat, zo vindt minister Verhagen. Die samenwerking krijgt vorm in negen zogenaamde topsectoren. Rond Prinsjesdag bracht hij de concrete invulling van zijn plan naar buiten. Hoe gaat de minister zijn paradepaardje betalen?

INLEVEREN

Allereerst steekt Verhagen zelf 1,5 miljard per jaar in de topsectoren. Dat klinkt als een forse investering, maar het gaat feitelijk om herverdeling van bestaande middelen. De instituten voor toegepast onderzoek – denk aan DLO, TNO

De overheid spendeert de 1,5 miljard alleen als het bedrijfsleven zelf ook minimaal 1,2 miljard bijdraagt

en ECN – moeten 250 miljoen inleveren om het bedrag rond te krijgen. Wetenschappelijke organisaties NWO en KNAW dragen 300 miljoen bij aan fundamenteel onderzoek. Uit de kas van het voormalige ministerie van Economische Zaken komt 500 miljoen, te besteden aan innovatie speciaal

De financiële aandrijving van de Nederlandse innovatiekracht.

voor het MKB. En ten vierde haalt Verhagen 300 miljoen uit de begroting van Ontwikkelingssamenwer-

king, bedoeld voor topsectoren die de economie van ontwikkelingslanden gaan versterken. Met nog wat kleinere potjes erbij komt hij zo op anderhalf miljard.

BELASTINGVRIJSTELLING BEDRIJVEN

De overheid spendeert die 1,5 miljard echter alleen als het bedrijfsleven zelf ook minimaal 1,2 miljard bijdraagt. Daarom heeft het bedrijfsleven bij het opstellen van de innovatiecontracten voor onderzoek ook een sterke stem in het geheel. Als aanmoediging krijgen bedrijven 500 miljoen euro belastingvoordeel voor onderzoek en ontwikkeling.

De komende vier maanden moet duidelijk worden wie wat

gaat doen bij de topsectoren. De spelregel dat het ministerie alleen betaalt als het bedrijfsleven ook meedoet, zal daarbij een belangrijke rol spelen. Deze spelregel geldt ook voor een deel van het DLO-onderzoek. Geld 'matchen' wordt dus een belangrijke activiteit. Zo kondigt Verhagen aan dat het kabinet 5 à 10 miljoen euro beschikbaar stelt voor duurzaamheidsprojecten in de veehouderij, als deelnemende bedrijven dat ook doen. De agrofoodbedrijven lijken die oproep begrepen te hebben. Jaarlijks gaf de sector 75 miljoen uit aan innovatie, maar hun bijdrage aan de topsector wordt het dubbele van dat bedrag: 150 miljoen. **Albert Sikkema**

AARDGASBATEN

Jarenlang stimuleerde de Nederlandse regering hoogwaardig onderzoek op bepaalde terreinen uit de aardgasbaten, ofwel het Fonds Economische Structuurversterking (FES). Dit fonds wordt opgeheven – de aardgasbaten worden voortaan gebruikt voor het terugdringen van de staatsschuld. Dat is vervelend voor Wageningse topinstituten die uit het FES-potje werden betaald, zoals het Top Institute Food and Nutrition (TIFN), Groene Genetica en het waterinstituut Wetsus.

De instituten maken wel een goede kans om door te gaan onder de vlag van een topsector. Om ze de tijd te geven Daarom stelt Verhagen 40 miljoen euro beschikbaar voor TIFN voor de periode 2011-2014, als een soort basisfinanciering. Verder krijgen het instituut Groene Genetica en het genomics-instituut CBSG volgend jaar een eenmalige overbruggingsfinanciering.

KRACHTPATERS ONTLEDEN DNA IN EEN OOGWENK

- Wageningen UR koopt supersnelle DNA-lezers.
- Aflezen erfelijke informatie steeds sneller en goedkoper.

Het is het ultieme statussymbool. Hij moet snel gaan, er strak uit zien en zeker beter zijn dan die van de buurman. De keuze voor de perfecte DNA-lezer, of sequencer, is daarom niet gemakkelijk. Met hulp van het virtueel instrumentarium CAT-AgroFood koopt Wageningen UR nu samen met KeyGene twee nieuwe apparaten die die DNA-strengen sneller dan ooit aflezen.

Het totale DNA van een cel, oftewel het genoom, bevat alle erfelijke informatie om een mens, aardappel, koe of bacterie.

Deze informatie is gecodeerd in de volgorde van de vier basen waaruit het DNA bestaat. Vergelijk het met een schrift waarvan het alfabet maar vier letters heeft. Na het aflezen staat het ook zo op de computer. Een eindeloze rij van A's, T's, C's en G's die we dankzij decennia onderzoek kunnen omzetten naar concrete informatie over genen, eiwitten en functie. Al deze gegevens is een belangrijke informatiebron voor onderzoekers.

VOOROP IN EUROPA

Er zijn al plannen om de komende tijd in Wageningen van honderd tomatenplanten al het DNA af te lezen. Daarnaast worden de apparaten gebruikt voor het in kaart brengen van biodiversiteit. 'Door deze nieuwe aanschaf,' vertelt onderzoeker Elio Schijlen, 'lopen we voorop in Europa, zeker in de AgroFood sector.' **RR**

ILUMINA HISEQ 2000

Voor slechts vijf ton is er voor de echte snelheidsduivels de Illumina HiSeq 2000. De techniek onder de motorkap van dit monster dateert alweer van 2005, maar is nog onverslagen. Voor het sequensen wordt gebroken DNA op een chip geplakt en een miljoen maal vermenigvuldigd. Vervolgens worden fluorescerende basen toegevoegd om door een laser en een uiterst gevoelige camera te worden afgelezen. Zo heldert dit schatje dagelijks maximaal 50 miljard basenparen op: zestien keer het menselijk genoom. Dat is nog wat anders dan de tienjarige slakkengang waarin de vorige generatie machines hetzelfde bereikte.

- Tot 50 miljard basenparen per dag
- Fragmenten tussen 50-100 basenparen
- 10 miljoen basen voor een euro
- Kosten: 500.000 Euro

PACBIO RS

Leuk speelgoed die HiSeq, maar de echte avantgarde wil meer dan alleen brute kracht. Voor hen is er de PacBio RS die als eerste machine één enkel DNA-molecuul kan aflezen. Er is dus geen vermenigvuldigingsstap nodig die de resultaten beïnvloedt. Het apparaat haalt deze truc uit met een chip vol gaatjes op nanometerschaal met elk één enzym. Zo sequent hij fragmenten tot wel 6000 basenparen en leest eenvoudig onbekende genomen.

- 1 miljard basenparen per dag
- Fragmenten tussen de 2-6 duizend basenparen
- 150.000 basen voor een euro
- Kosten: 700.000 Euro

VISIE <<

'Provincies ambitieuzer dan Bleker'

Staatssecretaris Henk Bleker en de provincies hebben een akkoord bereikt over de uitvoering van het natuurbeleid. 'Het is een ingewikkeld akkoord, waarmee beide partijen tijd kopen', zegt bestuurskundige Froukje Boonstra van Alterra.

'Vorig jaar besloot het kabinet om 600 miljoen euro te bezuinigen op de uitgaven van de provincies voor de ecologische hoofdstructuur (EHS). De provincies moesten alle natuuruitgaven stopzetten, besloot staatssecretaris Bleker. Daarmee lag de uitvoering van het natuurbeleid stil. Door het nu bereikte akkoord kunnen de provincies, na aftrek van de 600 miljoen, weer geld uitgeven aan natuurbeheer tot en met 2014. Bleker heeft zijn zin, de bezuiniging is doorgevoerd.

De EHS wordt nu wel honderdduizend hectare kleiner dan oorspronkelijk de bedoeling was, er blijft nog ongeveer 600.000 hectare over voor natuur. De provincies moeten nog gebieden aankopen en inrichten om die kleinere EHS te realiseren. Ze willen de aankoop van die gebieden bekostigen met verkoop en ruil van grond buiten de EHS. Dat staat Bleker ze nu toe. Bovendien hoeft de EHS pas in 2021 klaar te zijn. Dat is de winst voor de provincies. Bleker wil feitelijk het natuurbeleid decentraliseren naar de provincies. Die hebben meer ambitie, de natuur is er dus in goede handen. Vraag is wel of ze voldoende geld hebben om de EHS te financieren. Maar het volledig decentraliseren van het natuurbeleid is een illusie, want het rijk blijft verantwoordelijk voor implementatie van Europese regelgeving. Bleker en provincies zijn en blijven tot elkaar veroordeeld. Dat is een beetje zuur voor Bleker – hij is er nog niet vanaf. Wel beperkt hij zijn verantwoordelijkheid in het akkoord. Zo is het Rijk niet meer verantwoordelijk voor de nationale parken, nationale landschappen en robuuste verbindingzones. Er zijn geen afspraken gemaakt over de inzet van provincies voor deze gebieden. Die kunnen dus tussen wal en schip vallen.' **Albert Sikkema**

STELLING

'Essentially all models are wrong, but some models are more wrong than others'

Stelling bij de promotie van Stefan Kühnel, 9 september

FOOD4YOU ZOEKT GELUK IN VOEDSEL

- **Kennisfestival Food4You verkent de relatie tussen brein en voedsel.**
- **Bepaalt ons eten ons geestelijk welzijn?**

Van 1 tot 15 oktober vindt het kennisfestival Food4You plaats met als thema *good food, better mood*. De publieksdag vindt dit jaar plaats op 7 oktober en zoals gebruikelijk zijn er door heel Wageningen lezingen en voorstellingen. Bovendien staat er een groot reuzenrad waarmee zoveel mogelijk nationaliteiten tegelijk zullen draaien voor een wereldrecord.

Tijdens het openingssymposium op 5 oktober moet de themaslogan meer diepgang krijgen. Laura Bouwman, universitair docent Gezondheid en maatschappij, draait het in haar betoog bijvoorbeeld om: *Good mood is better food*. Volgens haar kijken we te eenzijdig naar gezondheid. We mikken uitsluitend op het voorkomen van ziekte, maar onderzoeken niet wat ons gezond maakt. Het gevoel controle te hebben over je leven is zo'n

onderschatte factor. Dit gevoel gaat volgens Bouwman vooraf aan gezonde keuzes en niet andersom.

GEZONDE OMGEVING

Frans Kok, hoogleraar Voeding en gezondheid, vertelt over het ontluikende onderzoek naar wat voedsel met onze hersenen doet. Zelf wil hij bijvoorbeeld mensen laten eten in een MRI-scanner om de verzadigingsrespons te onderzoeken. Verder betoogt hij dat regering de verantwoordelijkheid voor chronische ziektes als obesitas niet langer alleen op de consument kan schuiven. De overheid moet helpen een gezonde omgeving te creëren en de industrie gehaltes van suiker, zout en calorieën verminderen.

Andere programmapunten zijn de medische kookwedstrijd. Hierbij is de uitdaging om voor elke patiënt een geïndividualiseerde maaltijd te verzinnen. Een bijeenkomst over de effecten van voedsel op het brein in het Restaurant van de Toekomst. Voor meer informatie kijk op food4you.nl. **RR**

Obesitas is niet alleen schuld van de consument.

FLIPJE UIT TIEL HAD TOCH GELIJK..?

- **Witte groenten en fruit beschermen tegen beroertes.**
- **Onderliggend mechanisme is onduidelijk.**

Het eten van witte groenten en fruit beschermt tegen beroertes. Dit is het eerst bekende verband tussen voedingskleur en gezondheidseffecten. Onderzoeker Linda Oude Griep van de afdeling Humane Voeding volgde voor dit onderzoek tien jaar lang een groep Nederlanders. De resultaten verschenen midden september op de site van het tijdschrift Stroke.

Het onderzoek bekeek of een verband bestaat tussen de kleur van groenten en fruit en gezond-

heid. Oude Griep gebruikte hiervoor een grote set gegevens van het RIVM. Dit instituut volgde tien jaar lang 20.000 gezonde Nederlanders tussen de 20 en 69 jaar. De onderzoekers bekeken het aantal – al dan niet fatale – beroertes na tien jaar. Vervolgens onderzochten ze of er een verband was tussen de kleur van gegeten groente en fruit en beroertes. Ze onderscheidden hierbij vier categorieën: groen (spinazie), oranje (sinaasappels), roodpaars (druiven) en wit (appels). De kleuren wijzen op verschillende stoffen in de diverse groenten en fruit.

INDICATIE

Alleen bij witte groenten en fruit is een verband zichtbaar. Bij elke 25

gram extra gegeten witte groenten en fruit neemt het risico op een beroerte af met 9 procent. Het gaat hierbij voornamelijk om appels en peren. Dit verband blijft overeind na correctie voor de andere gezondheidsfactoren. 'Dit resultaat is een eerste indicatie,' benadrukt Oude Griep. 'Het effect moet worden bevestigd in andere popula-

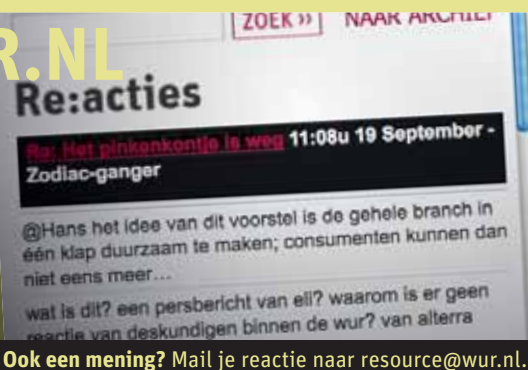
ties. Dan kan er pas gezondheidsadvies op worden gebaseerd.'

Hoe de witte kleur beroertes voorkomt is niet duidelijk. 'Groenten en fruit zijn heel complex,' zegt Oude Griep. 'Appels en peren zijn rijk aan voedingsvezel en quercetine. Maar tegenwoordig gaan we er niet meer vanuit dat het effect van één stof komt. We kijken liever naar hele voedingsmiddelen.'

Het Productschap Tuinbouw betaalde het onderzoek van Oude Griep. Zij bestrijdt dat dit de uitkomsten heeft beïnvloed: 'Voor dat we ons afvroegen wie dit wil financieren hebben we eerst de onderzoeksvragen geschreven. Bovendien had de geldschieter geen invloed op de analyse en rapportage.' **RR**

>> RESOURCE.WUR.NL

Alsof een middeleeuwse monnik hem voor je ogen kalligrafeerde. Zo traag was onze site afgelopen weken. Er werd dan ook weinig gediscussieerd. Het ging vooral over diefstal van een pinkenkotje en het proefproces van Wakker Dier. De site laadt inmiddels weer als een vrolijk kolibrietje. Kom discussiëren!

Ook een mening? Mail je reactie naar resource@wur.nl.

BIOLOGISCHE ZELFBEVLEKKING

Pittige kritiek op de biologische landbouw van schei-dend hoogleraar Rudy Rabbinge in de afgelopen Resource. Zelfs zo pittig dat er een ouderwetse ingezonden brief kwam.

‘Met grote verbazing las ik het interview met Rudy Rabbinge in Resource nummer 3. Hierin zegt hij dat je voor het milieu, je gezondheid en de wereldvoedselvoorziening niet biologisch hoeft te eten. Hoe kan een hoogleraar Duurzame ontwikkeling en voedselzekerheid de biologische landbouw zo afserven? Dit is voor mij onbegrijpelijk.

Rabbinge stelt eerst dat biologische landbouw de wereld niet kan voeden waarna hij op de volgende vraag antwoordt dat het wereldvoedselprobleem een probleem van verdeling is. Waarom dan toch zo hard tegen de biologische landbouw aanschoppen? Juist gangbare boeren kunnen enorm veel leren van biologische boeren als het gaat om duurzaamheid. Biologische boeren zijn de pioniers bij het verduurzamen. Zij weten als geen ander hoe je antibioticagebruik kan terugdringen; Hoe je ziekten en plagen kunt voorkomen (in plaats van bestrijden) en hoe je de bodemvruchtbaarheid kunt verbeteren en behouden. Maar nee, de hoogleraar Duurzame ontwikkeling en voedselzekerheid serveert de biologische landbouw compleet af. Een beetje jammer.

Ik heb trouwens geen wetenschap nodig om te begrijpen dat met pesticiden bespoten groenten ongezonder zijn dan onbespoten groenten. Dat is gewoon logisch.’

Dennis Duindam (oud-MAK student)

PROEFPROCES WAKKER DIER

Stichting Wakker Dier stapt naar de Reclame Code Commissie. Wageningen UR zou niet meer dan een reclamebureau zijn dat bedrijven tegen betaling wetenschappelijke geloofwaardigheid geeft. Steen des aanstoots is een persbericht over gezonde koemelk.

De sfeer op de site begint lacherig. ‘Dit kan Wakker Dier iets schelen omdat...ze liever niet hebben dat er melk wordt gedronken omdat melk voor kalfjes is?’ zegt Piet is er niet. ‘Ach, wie neemt Wakker Dier serieus? +1 voor Piet,’ voegt Jan-Willem toe. ‘We gaan over tot de orde van de dag, stel ik voor.’ Later keert Piet is er niet op zijn schreden terug: ‘Ik denk dat het

wel zinvol is als flinterdunne onderzoeksresultaten eens niet opgeblazen worden tot hele waarheden. Wat dat betreft heeft Wakker Dier gelijk, maar waarom juist zij zich hier nou zo druk om maken...’ **Kritiek** tapt uit een heel ander vaatje: ‘Goede actie van Wakker Dier, wordt tijd dat er eens kritisch naar de WUR gekeken wordt.’ Volgens **Kritiek** is Wageningen UR verworden tot een bedrijf met een keiharde CEO. ‘In het geval van onderzoeksresultaten verkopen, dan lijkt geen enkele draai ongeoorloofd bij de WUR.’

GERUCHTMAKENDE DIEFSTAL

Het illustere Zodiac-relikwie ‘Pinkenkotje’ verdween midden september. Actiegroep De zwarte klauw claimt verantwoordelijkheid. Het doel? Voorkomen dat de typische Zodiac-cultuur verdwijnt bij de verhuizing naar de campus.

‘Spannend,’ schrijft **plant** over deze campuskrimi. Wat later ontpopt zich op de reactieburelen van Resource een heuse Sherlock. **Roelof** heeft een ledenbrief onderschept van het bestuur van *studievereniging De Veetelers*. Of iemand de pinkenkotje toevallig gezien heeft? Verder gebruikt het bestuur de brief om uitgebreid te benadrukken dat de Zodiac-cultuur *écht* behouden zal blijven. Het moge duidelijk zijn wie zij van de diefstal verdenken.

ILLUSTRATIE: ESTHER BROUWER

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Redactieadres

Akkermaalsbos 12, 6708 WB Wageningen. Postbus 409, 6700 AK Wageningen. Actio (gebouw 116, bode 31). Secretariaat: Thea Kuijpers, resource@wur.nl. T 0317 484020 Website: resource.wur.nl. ISSN 1389-7756

Redactie

- drs. Gaby van Caulil (hoofdredacteur) gaby.vancaulil@wur.nl, T 0317 482997
- Rob Goossens (eindredacteur) rob.goossens@wur.nl, T 0317 485320
- ir. Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie) roelof.kleis@wur.nl, T 0317 481723
- ir. Nicolette Meerstadt (webredacteur) nicolette.meerstadt@wur.nl, 0317 488190
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs, VHL), linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie) albert.sikkema@wur.nl, T 0317 481724
- Rob Ramaker (voeding, visserij), rob.ramaker@wur.nl, T 0317 481709

Vormgeving

- Hans Weggen, hans.weggen@wur.nl, T 0317 485272; basisvormgeving magazine: Nies & Partners bno Nijmegen

Freelance auteurs

Kees van der Ark, Alexandra Branderhorst, Karin Flapper, Stijn van Gils, Simone Herrewijn, ir. Yvonne de Hilster, Vita Hommersen, Sander de Kraker, Karin de Mik, Suzanne Overbeek, ir. Rik Nijland, Tom Rijntjes, Marlot Roelofs, ir. Astrid Smit, Agnes Tol, ir. Joris Tielens, Hoger Onderwijs Persbureau

Vertaling

Clare McGregor, Keen-Mun Poon, Clare Wilkinson

Foto's

Guy Ackermans, Bart de Gouw, Sjoerd Sijsma, Hoge Noorden, Manon Bruininga

Illustraties

Esther Brouwer, Miesjel van Gerwen, Guido de Groot, Yvonne Kroese, Annemarie Roos, Henk van Ruitenbeek

Redactieraad

ir. Martijn de Groot (voorzitter); ir. Ad Bot, Jouke Dykstra, ir. Marianne Heselmans, ir. Marco Hoffman, dr.ir. Patrick Jansen, Robin Kraaij, prof.dr. Cees van Woerkum.

Advertenties

Extern, Bureau van Vliet, T 023-5714745, m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern (gereduceerd tarief), Hans Weggen, T 0317-485272, hans.weggen@wur.nl

Uitgever

Viola Peulen, Corporate communicatie Wageningen UR

Resource wordt gedrukt op papier uit verantwoord beheerde bossen.

De stem van VHL

Hoe directie en medezeggenschap tegen de problemen bij VHL aankijken, weten we al. Maar wat vinden de medewerkers? Resource ging langs bij de drie VHL-vestigingen en polste de stemming in de personeelskamers. 'Ik ga niet zomaar weg, het is een superleuke organisatie om voor te werken.'

ESCALATIE

Het afgelopen jaar botste het voortdurend tussen directie en medezeggenschap en medewerkers van VHL. Eind vorig jaar besloot VHL-directeur Ellen Marks het overleg met de medezeggenschap op te schorten. Ze noemde de werkrelatie 'niet constructief'. Niet veel later zegde de medezeggenschap op haar beurt het vertrouwen op in Ellen Marks. Ze zou 'onvoldoende kwaliteit' hebben om de organisatie te leiden. Het college van bestuur gaat echter vierkant achter Marks staan. Uiteindelijk neemt de medezeggenschap weer

schoorvoetend plaats achter de vergadertafel. 'De lucht is geklaard', kopte Resource, maar dat bleek voorbarig. Begin juli barstte de bom toen in Velp onderwijsdirecteur Hans van Rooijen het veld moest ruimen. Hij zou niet loyaal aan de directie zijn, maar degenen die hem steunen noemen hem 'kritisch'. Direct was duidelijk dat een groot deel van de Velpse medewerkers pal achter Van Rooijen staat. De opening van het hogeschooljaar wordt in Velp geboycot door de meeste medewerkers. Ze gaan naar een alternatieve ope-

ning waar onderwijs-criticaster Arnold Heertje spreekt. Marks zegt vervolgens de opening in Leeuwarden af. Het college van bestuur acht het dan tijd om in te grijpen: de organisatie-deskundige Steven ten Have wordt aangewezen om te onderzoeken of er bij VHL wel draagvlak is voor de strategie van Wageningen UR. Anders zou 'ontvlechting' van VHL tot de mogelijkheden behoren. Marks en Van Rooijen gaan ook weer praten, onder begeleiding van een mediator.

VHL Leeuwarden

‘Geen samenwerking maar inlijving’

FOTO: HOGE NOORDEN

De personeelskamer van VHL in Leeuwarden

Het conflict In Leeuwarden hangt al een lange tijd een ‘latente sfeer van ongenoegen’. Groot pijnpunt is de strategische discussie over de toekomst van VHL. ‘Het proces is van begin af aan slecht gemanaged. Personeelsleden worden er onvoldoende bij betrokken, er wordt niet naar ze geluisterd en slecht gecommuniceerd,’ aldus een MR-lid. ‘Ze hebben geen idee wat wij hier doen,’ schampert een ander.

In de Friese hoofdstad is er ‘nul vertrouwen’ in het functioneren van directie en college van bestuur. Ook is er teleurstelling over de manier waarop de fusie met Wageningen UR in de praktijk uitvalt. ‘In plaats van samenwerking lijkt er eerder sprake van inlijving en overname’, aldus een medewerker die al twintig jaar bij VHL werkt. ‘Wageningen UR kan bijna ongehinderd zijn diensten en systemen opleggen, onder zijn voorwaarden en tegen zijn veelal hogere tarieven. Dat gaat ten koste van het onderwijsbudget.’

De schorsing van Hans van Rooijen is volgens zijn Leeuwarder collega’s een goede illustratie van de manier waarop directie en CvB met kritisch personeel omgaan: intimidatie. ‘Maar conflicten los je toch niet op door iemand weg te sturen?’

De oplossing Het draagvlakonderzoek wordt met gemengde gevoelens ontvangen. Eén van de medewerkers ziet het als een kans voor het personeel om in vrijheid zijn argumenten en zorgen in te brengen, ‘zonder aanzien des persoons en zonder risico van ontslag’. Een ander noemt het een ‘afleidingsmanoeuvre’. ‘Er wordt onderzoek gedaan naar iets wat niet interessant is. Het gaat niet om draagvlak, maar om vertrouwen en veiligheid.’

Een aantal medewerkers

verwacht niet dat het onderzoek echt onafhankelijk zal zijn. ‘Als het college de opdracht formuleert, dan weet ik wel wat de uitslag is.’ Die is voor een docent Diermanagement ook al duidelijk: ‘Natuurlijk is er draagvlak, want wie wil nou niet een verbetering van de onderwijskwaliteit?’ Ook zijn er zorgen over het geld dat richting de onderzoekers gaat. ‘Dat had ook in het onderwijs gestoken kunnen worden.’

De toekomst Ontvlechting van Wageningen UR is ‘te doldriest’, zegt het MR-lid. Maar de optie zorgt in Leeuwarden wel voor opwinding. Een docent: ‘Toen die brief kwam, reageerde iedereen op dat ene woord. Ontvlechting. Dat zou betekenen dat we van Aalt af zijn.’ Terwijl er stiekem best wel een leuke samenwerking mogelijk moet zijn binnen Wageningen UR, denkt zij. ‘Maar dan zonder Ellen Marks en Aalt Dijkhuizen.’

Als VHL onder de Wageningen UR-vlag blijft, moet er een eigen onafhankelijk CvB komen, vindt een van de medewerkers. ‘De samenwerking met Wageningen UR moet op eigen initiatief en naar behoefte van de hogeschool zelf worden ingevuld, passend binnen het budget. Ik zie geen reden om per se alles te uniformeren. De vorige directie noemde dat couleur locale.’

‘Externe deskundigen hebben mij verteld dat het goed is om bij de WUR te blijven,’ zegt het MR-lid. ‘Maar we hoeven ons niet alles te laten welgevallen.’ **Linda van der Nat**

LANGE FUSIEGESCHIEDENIS

De VHL-vestiging in Leeuwarden kent een lange geschiedenis van fusies. In 1995 ging de Agrarische Hogeschool Friesland (Ahof) samen met het Professor Van Hall Instituut uit Groningen. De drie locaties werden samengevoegd in Leeuwarden. De Ahof was zelf al het resultaat van een fusie tussen twee Friese scholen. De hogeschool werkt nauw samen met de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden, de Rijksuniversiteit Groningen en AOC Fryslân.

Bij Van Hall Larenstein in Leeuwarden lopen 2040 studenten rond. Er zijn ongeveer 190 docenten (vol- en deeltijders samen). Op de Friese locatie worden tien bacheloropleidingen aangeboden en vijf Associate Degrees. De populairste opleiding is Diermanagement; het is zelfs de grootste opleiding van de hele WUR.

Pagina 14: Wageningen

Pagina 15: Velp

VHL Wageningen

‘De weerstand is overwonnen’

FOTO: GUY ACKERMANS

De personeelskamer van VHL in Wageningen

Het conflict De controverse rond Hans van Rooijen en de directie is niet de kern van de zaak. De oorzaak ligt dieper, weten ze in Wageningen. ‘Fusieled’, zegt de een. ‘De angst voor verlies van autonomie’, zegt een receptie-medewerker. Die spanning is ook voelbaar tussen de VHL-vestigingen onderling. ‘Je merkt dat we in Leeuwarden toch een beetje als concurrent gezien worden. Ten onrechte.’

VHL Wageningen neemt een aparte positie in, menen ze hier. ‘In tegenstelling tot Leeuwarden en Velp zien wij wel de meerwaarde van de toetreding tot Wageningen UR. Een docente voegt daaraan toe: ‘Wageningen UR heeft een fantastische reputatie. In plaats van daar gebruik van te maken gaan we ruziën. Dat is toch stom?’ Een docent die al vijftientig jaar bij de hogeschool werkt, maakt zich boos dat sommigen binnen VHL ‘zich de opinie toeëigenen’. De indruk wordt gewekt dat het VHL-personeel met één stem spreekt, maar dat is niet zo, wil hij maar gezegd hebben. ‘Ook zijn we het niet altijd eens met wat de medezeggenschap “namens de medewerkers” naar voren brengt. Het is onwaardig wat er nu soms gezegd wordt.’

De oplossing Een externe adviseur gaat ‘het draagvlak voor de strategie’ onderzoeken, terwijl een mediator gaat bemiddelen tussen Hans van Rooijen en Ellen Marks. Die keuze krijgt in Wageningen de handen niet op elkaar. Het invliegen van externen wordt een ‘zwaktebod’ genoemd. ‘Dan weet je als management niks meer te verzinnen. Leg het probleem maar bij iemand anders neer, dan hoef je zelf niet de verantwoordelijkheid te nemen.’

De Wageningers denken bovendien dat het onderzoek niet aan de kern van het probleem

raakt. Want met de strategie is op zichzelf niks mis. ‘Meer aandacht voor kwaliteit, minder middelen naar overhead en management, meer naar onderwijs: dat is toch geweldig? Wie kan daar nu op tegen zijn? Het probleem is dat het management op dit moment het vertrouwen van de werkvloer mist en dan krijg je geen enkele strategie aan de man gebracht.’ Een ander is wat optimistischer: ‘Het onderzoek biedt geen oplossing, maar kan wel inzicht bieden. Het is een stap in de goede richting.’

DE BENJAMIN VAN VHL

Bovenin het Forumgebouw, in het hart van de Wageningse campus, vinden we VHL Wageningen. Met ruim vijfhonderd studenten is het veruit de kleinste van de drie VHL-vestigingen, de benjamin. De oorsprong ligt bij de Rijks Hogere Landbouwschool voor tropische landbouw in Deventer. In 1988 treedt de school toe tot de nieuwe internationale hogeschool Larenstein, maar het verzet zich met hand en tand tegen verhuizing naar Velp. Na de fusie met Wageningen UR moet het monumentale pand in Deventer uiteindelijk toch opgegeven worden, tot verdriet van veel docenten. In 2005 komt de opleiding naar Wageningen, in 2006 krijgt ze een plek in Forum. Naast de opleiding Tropische landbouw biedt VHL Wageningen ook onderdelen van opleidingen aan als Plattelandsvernieuwing, Dier- en veehouderij en Bedrijfskunde en agribusines.

De toekomst Geen ontvlechting als het gaan de Wageningers ligt. Dat is een schrikbeeld waar de docenten liever niet aan denken. ‘Dan valt VHL uit elkaar. Want Leeuwarden wil niks met ons en Velp wil niks met Leeuwarden. Voor ons als kleinste vestiging zou dat het einde betekenen. Wat moeten we dan? Naar de Hogeschool Arnhem-Nijmegen? Die leerfabriek?’

De verwachting is dat ‘de mensen hun gezond verstand gaan gebruiken’. Uiteindelijk zou dat moeten leiden tot een volwaardige positie van VHL binnen Wageningen UR, ‘maar wel met behoud van een zekere identiteit van de verschillende locaties. Omdat dat voor ons een belangrijk manier is om ons in de regio te profileren. Dat wordt centraal wel eens onderschat.’

Hoe dan ook, VHL Wageningen ziet zichzelf als een onlosmakelijk onderdeel van Wageningen UR. ‘Acht jaar geleden waren we helemaal niet zo positief. Het was best moeilijk een historisch gebouw te moeten opgeven zonder dat de meerwaarde van een fusie al duidelijk was. Maar de weerstand van toen is nu grotendeels overwonnen.’ **Rob Goossens**

VHL Velp

‘Weg met de dictaten uit Wageningen’

FOTO: GUY ACKERMANS

De personeelskamer van VHL in Velp

Het conflict ‘Eerst Hans van Rooijen terug; daarna wil ik graag over de koers van de hogeschool van gedachten wisselen met Aalt Dijkhuizen’, zegt een personeelslid van Bos- en Natuurbeheer in Velp kordaat. Haar mening wordt breed gedeeld – in Velp wordt de toekomst van de hogeschool niet losgezien van het bestuurlijke conflict. Waarbij veel medewerkers aannemen dat Ellen Marks het beleid van het college van bestuur verwoordt. ‘Inhoudelijke samenwerking is zo te regelen, maar bij Marks mis ik inhoud.’

In Velp vind je echter ook ondersteunende medewerkers die neutraal willen blijven in het conflict. ‘Er ontstaan kampen en teveel mensen plaatsen zich in de slachtofferrol. Het is te zwart-wit, we moeten samen vooruit kijken.’ Wel zeggen ook deze medewerkers: ‘We hebben steeds minder grip op wat er gebeurt, met de bazen verder weg. Dat is een voedingsbodem voor wantrouwen.’ Eén personeelslid kiest onomwonden partij voor de directie en het bestuur. ‘Van mij mag de bezem erdoor. De school moet snel veranderen, maar hier wordt nooit doorgepakt.’

De oplossing Een oplossing komt er alleen als VHL op basis van gelijkwaardigheid gaat samenwerken binnen Wageningen UR, vinden de meesten. Dus geen gedwongen afname meer van dure ICT-diensten en kantoorruimte van Wageningen UR. En een eigen directie die open en transparant met het personeel communiceert. Een directie die daadkracht toont bij de echte problemen van de hogeschool, zoals de ver-

betering van de onderwijskwaliteit. Als dat niet kan binnen Wageningen UR, is ontvlechting een optie voor deze groep.

Om de onderwijsvernieuwing vlot te trekken, moet de (nieuwe?) directie mondige docenten met vernieuwingsdrang om tafel zetten om samen een plan te maken. Zonder dictaten, want anders wordt het een procedurespel tussen directie en medezeggenschap.

1400 STUDENTEN

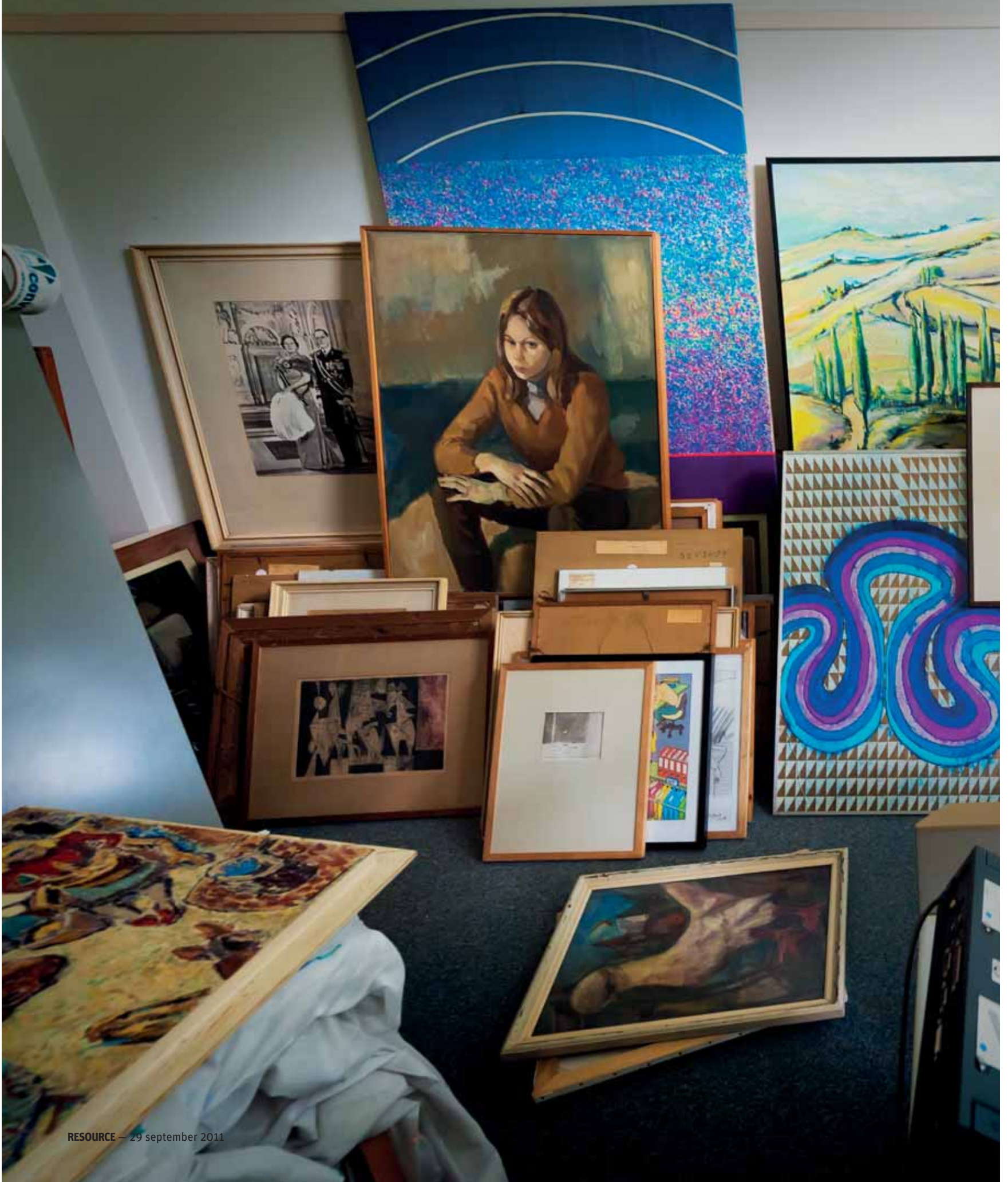
VHL in Velp heeft bijna 1400 studenten. Het telt drie opleidingen: Tuin- en Landschapsinrichting (T&L), Bos- en Natuurbeheer (BNB) en Land- en Watermanagement (LWM). T&L zat oorspronkelijk in Boskoop, maar verhuisde in 1988 ten tijde van de fusie naar Velp. Toen kwam ook de opleiding Laboratoriumtechniek vanuit Wageningen naar Velp, maar die is inmiddels weer afgestoten naar de HAN.

DISCLAIMER

De citaten in het artikel zijn afkomstig van willekeurig gekozen medewerkers van VHL en geven niet noodzakelijkerwijs het meerderheidsstandpunt binnen de VHL-vestiging weer. De foto's zijn genomen op andere dagen dan de interviews plaatsvonden, de geportretteerden staan los van de inhoud van het artikel.

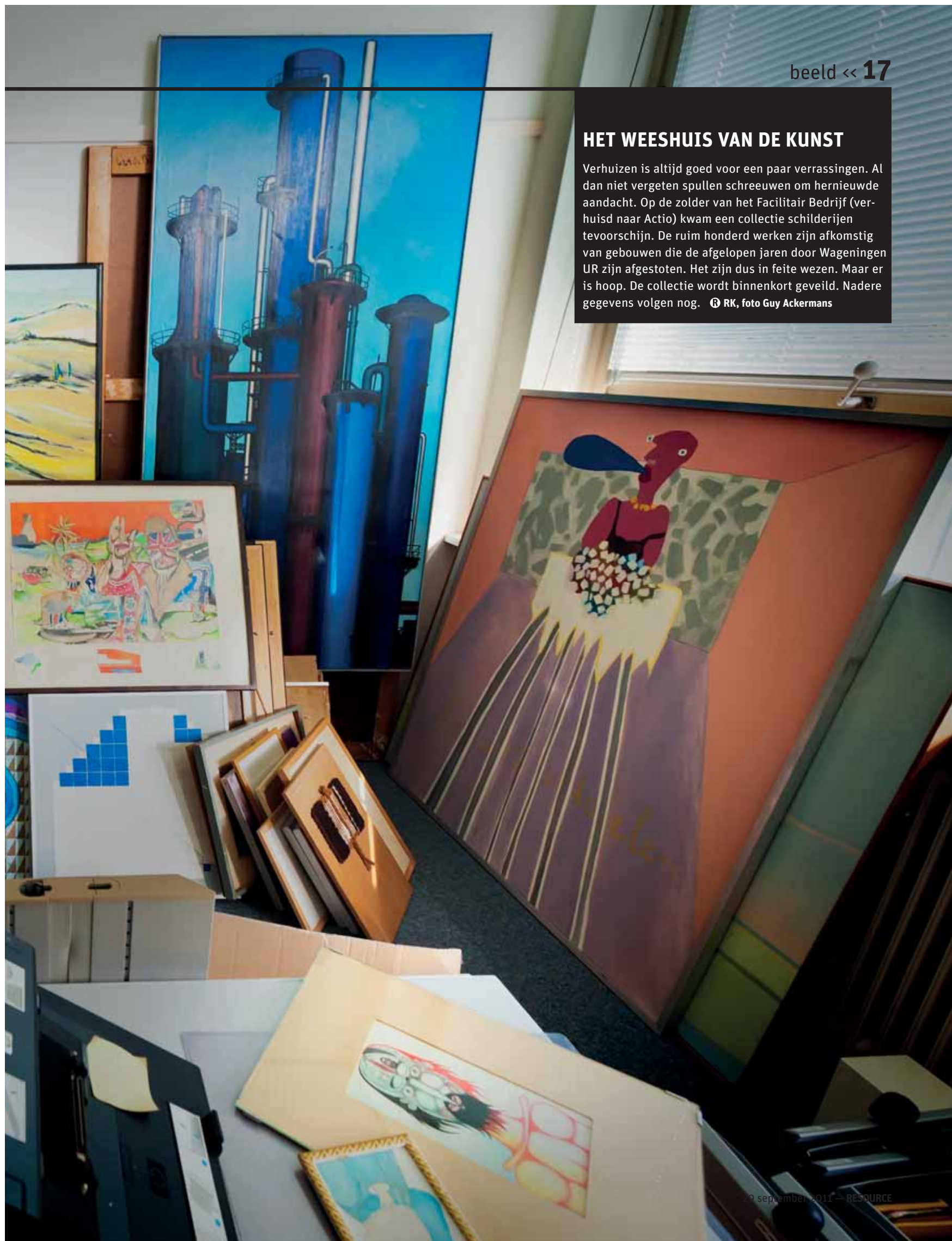
De toekomst VHL is een bestuurlijke constructie zonder veel meerwaarde. ‘Het is los zand’, zegt een oud-gediende. Dat moet beter. ‘Alle vernieuwing vindt autonoom binnen de opleidingen plaats, iedereen heeft zijn eigen winkeltje. De directie heeft daar geen vat op, omdat ze niet competent is op onderwijsgebied. Ze heeft een onderwijsmodel dat ze wil doordrijven, zonder dat ze de situatie kent.’ Het *top-down*-beleid en de afstand tussen directie en werkvloer vormen het kernprobleem volgens een ander.

Het vertrouwen in het bestuur heeft een forse deuk opgelopen. Dijkhuizen zei onlangs in Velp niemand te willen dwingen voor een organisatie te werken ‘waarin je je niet thuis voelt’. Maar wie wel blijft, dient zich volgens hem te ‘conformereren aan de keuzes die zijn gemaakt’. Die *love it or leave it*-speech is slecht gevallen bij de medewerkers. ‘Mijn loyaliteit ligt bij mijn opleiding en studenten, niet bij Dijkhuizen’, zegt een docent. ‘En ik ga niet zomaar weg, want het is een superleuke organisatie om voor te werken.’ **Albert Sikkema**

HET WEESHUIS VAN DE KUNST

Verhuizen is altijd goed voor een paar verrassingen. Al dan niet vergeten spullen schreeuwen om hernieuwde aandacht. Op de zolder van het Facilitair Bedrijf (verhuisd naar Actio) kwam een collectie schilderijen tevoorschijn. De ruim honderd werken zijn afkomstig van gebouwen die de afgelopen jaren door Wageningen UR zijn afgestoten. Het zijn dus in feite wezen. Maar er is hoop. De collectie wordt binnenkort geveild. Nadere gegevens volgen nog. RK, foto Guy Ackermans

‘Laten zien hoe mooi en

Naast het ‘dode land van Bleker’ is er ook veel fraaie natuur in onze streken te vinden, zo stelt Frank Berendse in zijn nieuwe boek. De onheilsprofeet toont zich daarin een enthousiaste natuurliefhebber. ‘Maar ik zal nooit de weg opgaan van de positivo’s.’

tekst: Arno van 't Hoog / foto's: Manon Bruininga

Frank Berendse heeft eigenlijk helemaal geen tijd voor een interview. Hij moet het land in, wandelen. Routes die hij beschreef moet hij nog eens goed nlopen en controleren voor een website die hoort bij zijn nieuwe boek ‘Natuur in Nederland’.

Die krappe deadline is een beetje kenmerkend voor de arbeid die in dit project is gaan zitten, zegt hij. In 2009 besteedde de hoogleraar Natuurbeheer en plantencologie een sabbatical van vier maanden aan de voorbereiding van het boek, maar de afronding duurde vervolgens nog twee jaar. ‘Het is maar goed dat je van sommige dingen vooraf geen reële inschatting kunt maken, anders was ik er waarschijnlijk niet aan begonnen.’

Uit het rijk geïllustreerde boek van Frank Berendse spreekt een levenslange fascinatie voor landschap en natuur. En de wil om daarover te vertellen. In geen enkele floragids staat hoe je plantensoorten kunt herkennen door te ruiken, schrijft hij, terwijl je veel soorten toch het eenvoudigst met de neus herkent. Hij doet het dus net even anders en geeft een sensorische omschrijving van de wilde lijsterbes. ‘Zij ruikt als een deftige dame. Te veel parfum en een tikje incontinent.’

STADSNATUUR

Veel gebieden bezocht Berendse al als lid van de Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie. De stadsnatuur die hij beschrijft heeft Amersfoort – de stad van zijn jeugd – als decor. Al die landschappen hebben hun charme, zelfs op de plaatsen waar de stad het buitengebied opslokt. ‘Ik vind het ontzettend interessant om te zien wat er dan allemaal gebeurt – bijvoorbeeld meeuwen en visdiefjes die op daken gaan broeden.’

Natuurboeken gaan vaak over heel bijzondere en zeldzame soorten. Het is ecologennatuur, zegt Berendse. ‘Ik wil met dit boek de natuur teruggeven aan de gewone mensen, door te laten zien hoe ontzettend mooi en dichtbij het allemaal is en hoe leuk het kan zijn om dat te gaan zien. Daarom laat een deel van de foto's in het boek stadsnatuur en mensen zien: kinderen met schepjes op een rivierduin, een gezin met een kano in De Biesbosch.’

Van elk van de tien verschillende Nederlandse land-

schappen in het boek toont hij de sporen van geomorfologische processen uit een ver verleden en de gevolgen van allerhande menselijk ingrijpen. Het verhaal van de IJsselmeerpolders vormt zo een epos van prehistorie via Zuiderzee, inpoldering en natuurontwikkeling in de Oostvaardersplassen. Beschrijving en verklaring gaan daarbij hand in hand. De plant- en diersoorten verschillen per gebied omdat natuurkrachten en mensenhanden de bodem tot een mozaïek van veen, klei en zand hebben gemaakt.

ONHEILSPROFEET

Zijn boek ademt bevelogenheid, het is bij vlagen lyrisch en romantisch. Het lijkt voor mensen die hem alleen kennen van zijn media-optredens een beetje opmerkelijk. ‘In het dode land van Braks en Bleker’, kopte Trouw een paar weken terug. Met dank aan een trefzekere beeldspraak van Frank Berendse. In de regel waarschuwt hij in de media voor teloorgang en naïviteit in de wijze waarop de Nederlandse overheid natuur denkt te kunnen beschermen.

Het imago van onheilsprofeet is het gevolg van wetmatigheden in de media, relateert Berendse. Als het over agrarisch natuurbeheer gaat, wordt hij altijd gebeld. Dan krijg je een kritisch, maar wetenschappelijk onderbouwd geluid. En, geeft hij een beetje schoorvoetend toe, inmiddels weet hij uit ervaring dat een scherpe beeldspraak meer impact heeft dan een doorwrochte publicatie.

‘Misschien ontstaat door dat soort krantenkoppen de indruk dat mijn boek een *j'accuse* tegen Bleker is – dat is niet zo. Het belangrijkste doel is om het draagvlak voor natuurbehoud in Nederland te herstellen. Door mensen te laten zien hoe ontzettend veel mooie natuur we nog hebben, en dat we daar zuinig op moeten zijn.’

Dat draagvlak is hard achteruit gegaan, constateert Berendse. Zie het gestaag afnemende ledental van natuurbeschermingsorganisaties of het draagvlak voor natuurbehoud in de Tweede Kamer. ‘Dat is echt onrustbarend. Als je ziet dat een man als Bleker blijkbaar gewoon zijn gang kan gaan en een meerderheid in het parlement daarvoor kan vinden. Ik vind dat zeer zorgwekkend.’

Berendse doelt op de radicale visie van het kabinet op natuurbeleid. Staatssecretaris Bleker wil zestig procent

Tegenover de successen staat een enorme verschraling in het agrarisch gebied

dichtbij het allemaal is'

bezuinigen op natuurbeheer, door organisaties als Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten te korten. Die beschermersrol moet grotendeels worden overgenomen door agrarisch natuurbeheer: boeren die door beheersovereenkomsten en subsidies de natuur op hun bedrijf beschermen en stimuleren.

Voor Berendse is die ommezwaai 'volstrekt onbegrijpelijk'. In het boereengebied is de natuur over de hele linie achteruit gehold, ook in gebieden met agrarisch natuurbeheer. Bemesting, ammoniakemissies, pesticiden en grondwaterpeilverlagingen hebben een verwoestend effect. Weidevogels als grutto en leeuwerik en kenmerkende plantensoorten zijn gedecimeerd. 'Het verhaal in het boerenland is overwegend negatief, op een paar uitzonderingen na. Boeren kunnen goede dingen doen, maar het moet passen binnen de randvoorwaarden van een economisch renderend bedrijf. Voor de meeste weidevogels moet de grondwaterstand omhoog en de bemesting omlaag. Maar dat zijn nou net de sleutelvariabelen voor de boer om de productie op peil te houden.'

POSITIVO'S

Toen Berendse in 2001 over het gebrek aan effectiviteit van agrarisch natuurbeheer in *Nature* publiceerde, stak er een storm van kritiek op. 'Het onderzoek deugde niet, ik deugde niet. Je krijgt dan van

die politiek getinte discussies. We hebben het onderzoek tweemaal overgedaan met andere data. Het resultaat uit de eerste studie werd voor honderd procent bevestigd.'

Hij werd kort daarna door de toenmalige landbouwminister Veerman uitgenodigd. 'Hij zei: "Je hebt toch gelijk gehad, we moeten het anders gaan aanpakken". Vervolgens komt er een nieuw kabinet, die in een beweging alles wat binnen en buiten de wetenschap inmiddels geaccepteerd is aan de kant zet.'

Berendse ziet een duidelijke tweedeling in het Nederlandse landschap. 'Natuurlijk zijn er successen geboekt in natuurgebieden met het herstel van hoogveen en terugkeer van de kraanvogel en de zeearend. Maar daar staat een enorme verschraling in het agrarisch gebied tegenover.'

Maar over dat laatste gaat zijn nieuwe boek niet, al zijn er her en der wel kritische noten te vinden. Hij wil in de eerste plaats mensen enthousiasmeren voor natuur. Met een verhaal over wat er is, niet over wat er verloren is gegaan. 'Maar ik zal nooit de weg opgaan van de positieve's, die alleen maar willen vertellen over successen. Ik hoop dat dit boek gelezen gaat worden. Vanuit de gedachte dat als je iets beter begrijpt, je het misschien ook meer gaat waarderen.'

Natuur in Nederland
door Frank Berendse.
uitgever KNNV, ISBN:
9789050113762,
prijs: € 24,95

Bijen pesten met pesticide

Op het oog is er niks aan de hand. De bijen op proefboerderij Droevendaal vliegen lustig af en aan. Maar een deel van de bijen wordt al drie maanden lang gevoerd met het pesticide imidacloprid. Sterker nog, een kleiner deel krijgt niet alleen geregeld imidacloprid binnen, maar wordt ook nog eens bewust verzwakt.

tekst: Roelof Kleis / **foto's:** Guy Ackermans

Een zogeheten stuifmeelval in de kast zorgt ervoor dat een flinke portie van het meegebrachte stuifmeel wordt afgepakt. Niet omdat onderzoeker Sjeff van der Steen nou zo graag bijen pest. Integendeel, Van der Steen houdt van bijen.

De veertig volken op Droevendaal zijn nu het middelpunt van een experiment met het veelbesproken pesticide imidacloprid (zie kader). Van der Steen kijkt of en hoe de bijenvolken te lijden hebben van blootstelling aan dit pesticide en/of verschillen in stuifmeeldracht. Met de nadruk op bijenvolk, zegt Van der Steen. 'Wij zijn de eersten die dit soort onderzoek op volksniveau doen. Je kunt een bij

als individu onderzoeken, maar dat is niet zo maar te vertalen naar een heel volk. Een volk kan heel anders reageren dan een individuele bij. Een bijenvolk moet je zien als een superorganisme.'

ONGELOOFLIJK GIFTIG GOEDJE

Het gebruik van imidacloprid in de land- en tuinbouw ligt zwaar onder vuur. 'Imidacloprid wordt veel genoemd als pesticide dat een rol kan spelen in bijensterfte', beaamt Van der Steen. 'Het gebruik is al een jaar of tien toegestaan in ons land. Sinds kort is er, in verband met de mogelijke rol bij bijensterfte, een sterke lobby om het middel

Bijenexperiment op Droevendaal.

uit de handel te krijgen. Maar bijensterfte is het resultaat van een heleboel factoren. Voor zover nu bekend is, is de belangrijkste daarvan de varroamijt. Maar ook omgevingsfactoren spelen een rol, zoals de beschikbaarheid van stuifmeel of de aanwezigheid van pesticiden.'

Van der Steen erkent grif dat imidacloprid een 'ongelooflijk giftig' goedje is. Het wordt gebruikt als zaadcoating bij bepaalde gewassen. Langs die weg komt het in nectar en stuifmeel terecht. Besproeiing zorgt bovendien voor uitspoeling naar oppervlaktewater. Maar is het ook de bepalende factor in de bijensterfte? Van der Steen: 'Hoe gevaarlijk een bestrijdingsmiddel is voor een bijenvolk hangt niet alleen af van de giftigheid maar ook van de mate van blootstelling. Hoewel imidacloprid giftig is voor bijen, is de blootstelling laag. Maar het is zeker niet uit te sluiten dat er problemen op kunnen treden, wanneer de blootstelling door omstandigheden langer of korter is. Dat kan, maar we weten het niet. Daarom kijken we naar zowel *bestcase*- en *worstcase*-scenario's.'

WORST CASE

Vitaliteit is het sleutelbegrip in het onderzoek dat Van der Steen. Hoe vitaal blijft een bijenvolk onder langdurige blootstelling aan imidacloprid? En is die blootstelling erger voor vitale dan voor op rantsoen gezette en dus minder vitale volken? Van der Steen kijkt daarbij onder meer naar het verloop van het aantal bijen in het seizoen, de productie van de bijen (bijenbroed), de voorraad stuifmeelvoedsel (bijenbroed) en het gehalte vitellogenine in het bloed. Dat laatste is het opslagewit van de bij, legt Van

der Steen uit. 'De jonge bij zet eiwit uit stuifmeel om in reserve-eiwit. Een belangrijk deel daarvan is vitellogenine, ook wel dooierewit genoemd. Vanuit die reserves worden de koningin, de larven en de jonge bijen (1-4 dagen) gevoed.'

Een deel van de bijen krijgt het daarbij zwaar voor de kiezen: de bijen die imidacloprid krijgen én op rantsoen staan. Het pesticide wordt daarbij toegediend door de bijen twee keer in de week suikerwater te voeren met een

Een bijenvolk moet je zien als een superorganisme

sub-lethale dosis imidacloprid. Van der Steen: 'Dat is het *worstcase*-scenario. Daarmee simuleren we de situatie waarin de bijen alleen maar op planten vliegen die met imidacloprid zijn besmet én weinig stuifmeel kunnen verzamelen.' Aan de andere kant van het spectrum staan de geluksvogels die al hun stuifmeel mogen houden en geen gif krijgen.

De bijen zijn afgelopen zomer drie keer volledig doorlicht en bemonsterd. De laatste keer is net afgerond. Over de resultaten kan Van der Steen nog niks zeggen. De analyses zijn nog in volle gang. De proef zal de discussie over de rol van imidacloprid zeker niet doen verstommen. Een eerste indicatie over die rol is al een mooi resultaat. Van der Steen: 'Vervolgonderzoek zal moeten uitwijzen welke relatie er precies is tussen de blootstelling aan imidacloprid en de vitaliteit van bijenvolken.'

ZEMBLA

Imidacloprid is een pesticide uit de groep van de zogeheten neonicotinen. Het is een zenuwgif dat de overdracht van zenuwprikkelers verstoort. Het tv-programma Zembla besteedde dit voorjaar een geruchtmakende uitzending aan de rol van imidacloprid in de bijensterfte. Zembla wees de beschuldigende vinger naar Wageningen. Het Wageningse onderzoek zou zich te eenzijdig richten op de varroamijt als oorzaak van de sterfte onder bijen. De lobby leidde tot kamervragen. Staatssecretaris Bleker besloot daarop nieuw onderzoek uit te zetten. Die studie wordt uitgevoerd door Van der Steen en het Nederlands Centrum voor Bijenonderzoek (NCB). Naast experts van andere instellingen zit ook de Utrechtse risico-onderzoeker Jeroen van der Sluijs – hoofdrolspeler in de Zembla-uitzending – in de begeleidingscommissie van de nieuwe studie. Van der Steen: 'We zijn blij dat we hem erbij hebben kunnen betrekken.' Van de hand van Tjeerd Blacquièrre, collega van Van der Steen, verschijnt binnenkort een review over imidacloprid. Samen met andere bijendeskundigen zet hij in opdracht van Bleker alle bekende wetenschappelijke kennis over het pesticide op een rij.

LANG LEVE DE VRIJHEID

De eerstejaars van Wageningen UR hobbelen inmiddels alweer een maandje mee. De eerste colleges zitten erop, de kamer staat vol met gloednieuw Ikea-design en de keuze voor een vereniging is gemaakt. Wat wij van de eerstejaars willen weten is: hoe beviel de eerste kennismaking met het studentenleven?

tekst: Nicolette Meerstadt, Rob Ramaker, Rob Goossens / foto: AID

Hermen de Jong

Eerstejaars Agrotechnologie

‘De vrijheid die bij het studentenleven hoort vind ik heerlijk. Ik woon in een studentenhuus in Ede met zes anderen. Gewoon thuis zijn is al leuk. Samen koken, tv kijken, sigaretje roken. Heel relaxed allemaal. Maar ook als je erop uit gaat is het leuk. Feestje hier, feestje daar. Of naar de vereniging. Wat ik minder vind is je rooster uitzoeken. Dat is echt een drama. Je moet naar vier of vijf sites om alle informatie te verzamelen die je nodig hebt. Op de ene zie je welk vak je hebt, dan weer naar de ander om te kijken in welke groep je zit, zodat je op weer een andere site kunt zien waar je moet zijn. Als je geluk hebt tenminste. Dat dat niet handiger kan verbaast me.’

Thijs Verheul

Eerstejaars Bedrijfs- en consumentenwetenschappen

‘Het is wel weer even wennen om te studeren. Het afgelopen jaar heb ik als skileraar gewerkt in Oostenrijk en ik merk dat mijn studiehouding wat is weggezakt. Als ik op mijn kamer moet studeren ben ik snel afgeleid, steeds bezig met andere dingen. Maar gelukkig gaat het al wat beter. Waar ik blij mee ben zijn mijn studiegenoten. Het zijn types die goed bij me passen en waar ik het goed mee kan vinden. Eerlijk gezegd twijfelde ik daar een beetje aan toen ik naar Wageningen kwam.’

Israel Agorsor

Master Plant Biotechnology

‘I am lucky to have a room at Bornsesteeg, just a stone throw away from Forum. The room suits me as I am the quiet type and like to keep to myself. Things are different here. One of the things I learned is that when two men hold hands in public it usually means that they are a couple. I will have to tell my Ghanaian friends when they come over, because for us it is normal to walk hand in hand with a friend.

The weather has been no problem at all, I can still walk around in slippers. But it is strange that it gets dark so late. When the sun sets it sends a signal to my brain that it is time for supper, so I often forget to have dinner. Studying is different here. I am used to doing five subjects simultaneously in a semester. That means it is a lot of work at the end. But here you have to work hard from the word ‘go’. You can’t afford to be lazy.’

Lianne Vreugdenhil

Eerstejaars Internationale ontwikkelingsstudies

‘Het hoogtepunt van de studie tot nog toe was natuurlijk de AID. Vijf dagen lang allemaal mensen leren kennen en nieuwe dingen zien. Ik heb toen niet meteen gekozen voor een studentenvereniging en het rondkijken kostte vervolgens veel tijd. Ik ben christen en daarom lid geworden van Ichthus. Nu ik bij deze vereniging zit, wil ik naar Wageningen ver-

huizen vanuit Ede. Die stress komt er nu bovenop. Het studeren valt me daarom wel tegen. Ik heb veel aanpassingsproblemen. Je verwacht dat het wel in een rustig tempo begint, maar we gaan rap door de stof. Daardoor loop ik nu al behoorlijk achter. Op zich verwacht je toch wel vertraging op te lopen, dus zo erg is het ook weer niet.'

Maaïke Vollering

Eerstejaars Agrotechnologie

'De colleges vallen me nog reuze mee. Ik was bang dat het heel zwaar zou zijn, maar het is best te doen. Ook de opzet vind ik goed. Bij universitair onderwijs krijg je vaak het beeld van enorme collegezalen met massaal onderwijs, maar dat is helemaal niet zo. We hebben les in kleine groepen en de docenten spannen zich heel erg in om de interactie met de studenten op gang te brengen. Die *personal touch* is echt wel aanwezig.'

Elsbeth Veltink

Eerstejaars Management, Economics en Consumer Studies

'Ik vind de vrijheid hier erg leuk. Je kunt alles kiezen, iedereen bepaalt zijn eigen richting. De docenten en studenten gaan vriendschappelijk met elkaar om en zijn heel behulpzaam. Ik woon nu zelf met acht meiden in een studentenhuus in

Bennekom. Afgelopen donderdag zijn we al de stad in geweest naar een open feest. Dat vind ik wel heel gezellig. Het rooster hier is lastig, echt puzzelen. Het wordt je allemaal niet voorgehouden. Het studeren zelf vind ik moeilijk; ik kom via het mbo en hbo en het is telkens weer een stapje hoger. Je weet dat het hier sneller gaat dan op het hbo, maar ik ben benieuwd hoe hoog het tempo precies wordt.'

Marcia Boderó Baeza

Master Food Safety

'So far, I love Wageningen. The city is so beautiful, clean and quiet, everything that I expected.

But the low point, and it is a huge trouble for me, is the housing. I applied for a self-containing room and I got a room in a corridor with shared

facilities and noisy people. I am not used to that.

I am really sad about it because the university can't do anything until I have been here for two months. So I have to wait until the end of October to apply for an internal transfer and the waiting list is long. I am 34 years old, and I left everything to be here, and don't have a home. I can't concentrate on my study with all these troubles. But like I said, all the other stuff is more than nice. People are so nice, the university is beautiful and comfortable, riding a bike is a dream. Its really nice in here.'

Eerstejaars studenten tijdens de AID in augustus in Wageningen

Deel 1

Het geheim van HERENSTRAAT 14

Wat hebben Classy Wednesday, het White Trash Feest en slaapfeestjes bij de Rijn met elkaar gemeen? Ze komen uit de koker van Herenstraat 14. Het studentenhuis in hartje Wageningen heeft langzamerhand een legendarische status, ook dankzij zijn onnavolgbare Facebook presence (1043 vrienden). Resource gaat de komende tijd op zoek naar het geheim van het Herenstraatsucces. Deel een: de kennismaking.

Een enorm herenhuis midden in het centrum van Wageningen, een reus van een vent met een vriendelijke glimlach doet open. JJ (zeg: djee djee) geeft een rondleiding door lange gangen, kronkelende trappen, keukens en badkamers. En het ziet er nog schoon uit ook. 'Idealis is de beheerder, dus alles doet het', vertelt JJ. Beneden bij de fietsenkelder licht zijn gezicht op. 'Hier gebeurt het. Bij grote feesten

halen we dit leeg, daar komt de dj, we plakken de lampen af.' Er hangen nog restjes cellofaanpapier van het vorige huisfeest.

Door naar de achterplaats, het decor voor talloze bbq's waar de hele buurt welkom is. 'We wonen met dertien mensen van over de hele wereld samen', vertelt Mohamed. De band met de burens is supergoed. Dat komt vooral door Mohamed, die met iedereen binnen

THE QUARTERBACK GETS THE PUSSY

JJ heeft een abonnement op de National Football League. Elke zondagavond komt een handjevol mensen een American Football wedstrijd kijken. Met zijn twee vaste bezoekers Pieter en Hylke legt JJ de regels uit aan de rest. 'Kijk, dat is de quarterback, die krijgt alle pussy.' Bij elke mannenreclame, om de vijf minuten is er wel een onderbreking, glimlachen of grommen de mannen goedkeurend. De drie hebben samen rondgereisd door de VS, en in New Orleans werden ze gegrepen door het footballvirus, toen de Saints de Superbowl wonnen. Als ze dit jaar weer hoog eindigen, wordt het een groot feest...

no-time een diepgaand gesprek kan voeren. 'Als mensen uit de buurt klagen over geluidsoverlast, dan komt onze buurvrouw voor ons op', vertelt Mohamed enthousiast. 'Ik hoor er niks van', zegt ze dan.

Druk Studentje

HS14 was niet altijd een spannend huis. 'Toen ik hier vier jaar geleden kwam wonen, werd ik bijna niet toegelaten omdat ik te jong was', vertelt JJ. 'Er woonden toen vooral werkende mensen, en ze hadden geen zin in een druk studentje.' Mohamed kwam net een paar maanden eerder. Langzamerhand is het roer om gegaan, want 'als je van feesten houdt, dan kies je ook feestende mensen uit voor het hospiteren.' De oproep voor een nieuwe huisgenoot ligt er dan ook niet om: 'Age, work or type of study does not matter as long as you have at least a few of the following personality traits: Hilarious - Outgoing - Open Minded - Experimental - Energetic - Curious - Passionate - Competitive - Extravagant.'

Iets meer dan een jaar geleden hebben ze hun Facebook aangeemaakt. JJ: 'Ik ben gewoon mensen gaan uitnodigen die iets met de universiteit te maken hadden, dan gaat het snel in het kleine Wageningen.' De gevolgen werden duidelijke

lijk in november toen hun White Trash Party uit zijn voegen dreigde te barsten door de toeloop van Facebookvrienden. 'Het was hier zo vol dat ik bijna bang was dat het huis in zou storten', vertelt JJ. 'We moesten mensen echt weigeren bij de deur.' De daaropvolgende feestjes werden exclusiever. Op St. Patrick's Day en op de Sportsparty waren alleen nog de 200 meest intieme facebookvrienden te vinden. **Nicolette Meerstadt**

FOTO'S: BART DE GOUW

‘Je wordt in het diepe gegooid’

Met een rollenspel komen de studenten van Forensic Sciences (VHL) in Leeuwarden erachter wat er komt kijken bij het oplossen van een echte misdaad. Een reportage vanaf de crime scene.

Vrijdagochtend kwart voor negen. Een aantal jongens slaat met klauwhamers en knuppels in op een geparkeerde blauwe Peugeot. Hun actie op het plein bij Van Hall Larenstein in Leeuwarden duurt nog geen minuut. Voor de ramen kijken nieuwsgierige medewerkers toe hoe alle ruiten aan diggelen gaan. De vandelen stuiven na hun daad in alle richtingen weg. ‘Ik heb twee foto’s’, zegt een geschrokken dame die komt aanlopen. Even later staat ook de politie op het plein. Twee hoofdagenten van Politie Fryslân zetten de ‘plaats delict’ (in jargon: pd) af met rood-witte linten. Een grap? Nee, een teamrollenspel voor derdejaars van Forensic Sciences voor de module Crime Society. Docenten Jos Krabbe en Mark Ros hebben het bedacht. Studenten hebben tien weken de tijd om uit te zoeken wie de daders zijn. ‘s Ochtends heeft Krabbe de ‘vandelen’ geïnstrueerd. ‘De auto mag zo plat als een dubbeltje’, zegt hij als hij vluchtroutes uitdeelt. ‘We weten niet hoe het publiek reageert, dus ga geen handgemeen aan. De meldkamer van 112 en de VHL-directie zijn op de hoogte.

PUMPS

De opleiding Forensic Sciences bestaat zes jaar en heeft ongeveer 250

Studenten Forensic Sciences op zoek naar de daders van een grove vernieling

studenten. Het rollenspel is bedoeld om studenten kritisch te leren denken, licht Krabbe toe. ‘We willen ze een manier van denken aanleren. Zoek creatief naar oplossingen, wees nieuwsgierig en neem niet alles voor lief.’ Dat er iets stond te gebeuren wisten de derdejaars. Niet wat. Onderling hadden ze al bepaald wie welke rol op zich nam. Zo zijn er tactische en technische rechercheurs, een teamleider, korpschef, officier van justitie en een burgemeester.

Na de consternatie loopt teamleider Fleur Douna, blonde paardestaart, zwart jurkje, zwarte pumps zenuwachtig heen en weer. ‘Ik wil duidelijk hebben dat iedereen

weet wat-ie moet doen’, zegt ze. Daarna trekt een groepje studenten witte jassen en plastic handschoenen aan. De door de boeven verloren attributen waaronder een sjaal en hoopjes glas worden op de foto gezet. Andere studenten ondervragen getuigen. ‘Wat voor kleding droegen ze?’, vraagt een van hen aan docent Erik de Groot, die een journalist speelt. ‘Donkere. Een had een soort masker op.’ De student-speurder vraagt naar het de dag ervoor verspreide pamflet. ‘Dat leest u morgen in de krant’, antwoordt De Groot. Daar gaat de ondervrager tot zijn verrassing snel mee akkoord. ‘Daar had ik toch even op doorgevraagd’, zegt hij

desgevraagd. Op de hoeken van de plaats delict staan studenten in oranje hesjes ter bewaking. Niemand mag de plek op.

GAAF

Biologische sporen zoals haren gaan zorgvuldig in bruine papieren zakken. Student Lisa Pruijboom

Voor de ramen kijken nieuwsgierige medewerkers toe hoe alle ruiten aan diggelen gaan

coördineert het forensisch team. ‘Heel gaaf dit’, zegt ze enthousiast. ‘Je denkt als derdejaars dat je al heel wat weet, maar nu word je in het diepe gegooid.’ Op een persconferentie stelt ‘burgemeester’ Martin Baar opgewonden journalisten, gespeeld door docenten, professioneel gerust. Nee, er is geen actuele dreiging op school. ‘Het is veilig. Het onderzoek is in volle gang’, zegt hij rustig glimlachend. ‘En nee, in het belang van het onderzoek kunnen we daar geen verdere mededelingen over doen.’ Karin de Mik

FOTO'S: HOGE NOORDEN

FRAUDE

Het geval Stapel ettert nog even door. Na de UvA (waar hij promoveerde) gaat ook Groningen (waar hij hoogleraar was) Stapels gangen na. De verwachting is dat binnenkort ook Stapels proefwerken op de middelbare school tegen het licht worden gehouden. Wat Stapels basis- en kleuterschool gaan doen, is nog niet bekend.

DOM

Roken is slecht voor het geheugen, beweren wetenschappers van Northumbria University. Zij gaven rokers, ex-rokers en niet-rokers een serie eenvoudige opdrachten mee. De niet-roker onthield gemiddeld een vijfde meer opdrachten dan de roker. Roken tast dus het geheugen aan, luidt de conclusie. Zijn rokers niet gewoon dommer?

Koninklijk erbetoon voor Wageningse studente

Zweethandjes en een gestameld bedankje, meer kreeg Lonneke Janssen Duijghuijsen er niet uit toen zij begin september uit handen van de Zweedse koningin Silvia een studiebeurs van het Frimurare Barnhuset Foundation ontving.

FOTO: KJELL MAZETTI/SVERIGE FRIMURARE ORDENS

De Wageningse studente Nutrition and health deed haar masteronderzoek in Stockholm en verzette daar zoveel werk dat ze als beloning een onderzoeksbeurs kreeg. 'Het was heel spannend om de

beurs uitgereikt te krijgen uit handen van de koningin. Ik moet zeggen dat het een zeer geïnteresseerde en lieve vrouw is, die enigszins verlegen overkomt maar duidelijk alle feiten op een rijtje heeft.'

De Frimurare Barnhuset Foundation is een vrij conservatieve vrijmetselaarsorganisatie die zich inspannt om adequate zorg en opvoeding van kinderen en jongeren te ondersteunen, onder andere door beurzen uit te reiken aan wetenschappelijk onderzoek gericht op deze doelgroep. Het onderzoek van Lonneke, over het effect van voeding van de moeder op de ontwikkeling van allergische sensibilisatie bij haar kinderen, paste daar prima tussen. De uitreiking vond plaats in het hoofdkwartier van de stichting. 'Ze hebben echt prachtige ridderzalen en de organisatie is echt een wereldje op zich, toch wel enigszins mysterieus en geheim-

zinnig, waarin het lijkt alsof de tijd een jaartje of vijftig heeft stilgestaan.'

De beurs –'niet heel indrukwekkend, het lijkt meer doordat het Zweedse kronen zijn'– is voor de vijftientwintigjarige Lonneke genoeg om haar kosten in Zweden en de laatste maandjes studie in Wageningen te dekken: 54.000 kronen (5800 euro). 'Echt een hele fijne aanvulling, aangezien ik vanaf deze maand gedag moet zeggen tegen de studiefinanciering. Daarnaast is het natuurlijk erg fijn om te merken dat je harde werken gewaardeerd wordt. Beter kan ik het me toch niet wensen?' **R LvdN**

MARLIES: Vlees is lekker en tot op zekere hoogte ook gezond. Maar de mate waarin sommige mensen vlees eten; zo'n beetje iedere dag, is én milieubelastend én bovendien niet gezond. Het kost, in vergelijking met plantaardig voedsel, veel energie en landbouwgrond, veroorzaakt een mestoverschot, draagt bij aan het opraken van natuurlijke hulpbronnen zoals fossiele brandstoffen en fosfaat, enzovoort.

De meeste mensen weten dat inmiddels wel, maar velen blijven toch vrolijk dagelijks vlees eten onder het motto 'ja maar het is zo lekker' – en dat is ook het voornaamste argument dat ik hoor in discussies. Behoorlijk treurig dat dat voor veel mensen belangrijker is dan milieu en dierenwelzijn. Ik ben niet tegen het eten van vlees, maar enigszins erin matigen zou toch niet al te moeilijk moeten zijn. Een kwestie van even wennen en je een beetje verdiepen in lekkere vega-maaltijden.

REACTIE JILLIS: Laat iedereen alsjeblieft zijn eigen keuzes maken. Dat jij geen vlees wilt eten, prima. Maar als ik dat wel elke dag wil doen, moet ik dat zelf weten. Ik ben je daarover geen verantwoording schuldig. Sommige mensen moeten eens leren keuzes van anderen te respecteren. Als iedereen dat nou eens zou doen, wordt het in Nederland een stuk aangenamer.

JILLIS: Een duurzamere samenleving is absoluut noodzakelijk. Als de zich nog steeds uitbreidende wereldbevolking op dezelfde voet blijft doorgaan met consumeren, zijn onze natuurlijke hulpbronnen snel uitgeput. Als liberaal geloof ik echter niet in het wijzende vingertje en al helemaal niet in de verbodscultuur, tekenend voor bijvoorbeeld het CDA. Hoeveel vlees iemand eet, moet ieder voor zich bepalen. Ik kan me voorstellen dat vlees duurder gaat worden naarmate grondstoffen in prijs zullen stijgen, maar als iemand er voor kiest een keer minder een nieuwe jas te kopen of op vakantie te gaan, dan mag diegene zelf beslissen of hij dat aan een biefstukje uitgeeft. Belerende linkse grachtengordelclubjes zoals GroenLinks en extremisten als Wakker Dier negeer ik dan ook, en de hetzes tegen vleesconsumptie die zij trachten te ontketenen vind ik persoonlijk vrij akelig.

REACTIE MARLIES: Jij noemt het belerend, ik noem het mensen aanspreken op hun verantwoordelijkheid die we allemaal hebben voor deze aarde. Je zegt wel dat we iets moeten veranderen aan ons consumptiepatroon, maar ik ben benieuwd hoe je dat wilt bewerkstelligen als je mensen niet mag wijzen op de gevolgen van hun keuzes. **R**

MELK

Wetenschappers van de UvH (Harderwijk) hebben het gen ontdekt voor slechte wetenschapsjournalistiek. Mensen met een bepaalde variant van het gen blijken een pathologische dwang te hebben om overtrokken koppen te maken. Dat meldt het online magazine De Speld (Jouw Vaste Prik voor Betrouwbaar Nieuws). Melk schijnt te helpen. Zo'n drie pinten per dag.

WOEF

Bijna 95 procent van de hondenbezitters praat tegen zijn dier. Voor katten ligt dat op 87 procent. Dat blijkt uit onderzoek onder Australische dierenliefhebbers. Liefst 85 procent van hen zegt te begrijpen wat er wordt teruggeblaft of -gemiauwt. Dat is aanzienlijk meer dan doorsnee echtelieden met een aanzienlijk grotere woordenschat van elkaar oppikken.

FOTO: MANON BRUJNINGA

DRINGEN TIJDENS HET DANSEN. Het is een beetje krap voor de wiegende heupen, maar dat mag de pret niet drukken. De internationale studenten komen in zwermen op de workshops bij ISOW af. De club voor internationale studenten wordt de laatste tijd overspoeld door nieuwe aanmeldingen voor dans- en taalcurssussen. 'Vorige week hadden we honderd mensen in onze salsales, dat was nog nooit eerder voorgekomen', vertelt bestuurslid Ingrid Flink. 'Op onze les Neder-

lands voor beginners kwamen op dezelfde dag tachtig mensen af!' Niet alleen internationale studenten weten de club te vinden, aldus Flink. Ook Nederlanders, Phd'ers en niet-studerenden waarderen kennelijk de exotische sfeer in het pand aan de Generaal Foulkesweg. 'Sinds vorige week hebben we 136 nieuwe leden gekregen. Het is krankzinnig, maar op een goede manier!' **LvdN**

Wie? Aafke Nijhuis
Wat? Voorzitter sportstichting Thymos
Waarom? Het bestuur van Thymos – bestaande uit louter vrouwen – is op zoek naar krachtpaters voor het betere sjuuwerk

STERKE MANNEN GEVRAAGD**Zelf niet mans genoeg om sportattributen te tillen?**

'We zijn allemaal sportief, maar tijdens de AID-sportdag merkten we dat sommige dingen toch wel erg zwaar waren. De voet van de korfbalpalen weegt bijvoorbeeld echt heel veel, dat is niet grappig! We hebben als bestuur genoeg ballen, maar tijdens grote evenementen, zoals de Sportnacht binnenkort, hebben we toch echt wat mannen nodig. Vandaar het idee voor een Sterke Mannencommissie.'

Hoe gaan jullie de selectieprocedure aanpakken?

'We laten ze bijvoorbeeld vrouwsjouwen, waarbij we natuurlijk zelf vrijwilligers zijn. En we gaan de blokjes van hun sixpack tellen. Voor de rest moeten we het nog invullen. Het wordt in ieder geval geen afvalrace

of mooie mannenverkiezing, het moet wel leuk blijven. Er hebben zich inmiddels al een paar mannen uit onze omgeving aangemeld die zich aangesproken voelen, maar wat mij betreft: hoe meer, hoe beter.'

Krijgen de heren er nog wat voor terug?

'Als ze aan het eind van het jaar hun krachten hebben bewezen, krijgen ze van ons een paaldansact cadeau. Twee van onze bestuursleden doen aan polefitness en zijn behoorlijk goed. Zij kunnen de rest wat les geven. Maar we moeten onderling nog afspreken hoe we het precies gaan doen.' **LvdN**

Sterke mannen kunnen zich aanmelden via swu.thymos@wur.nl

>> CULT

Fata 'el Moustache' Morgana

Pop in de binnenstad

Met de Popronde is het net als met tapas. Als je op één avond zo'n diversiteit aan muziek kunt genieten is er minder moed nodig eens iets exotisch te proberen. Dertig opkomende bandjes van allerlei pluimage spelen 6 oktober op zestien plekken in de binnenstad. Die zal nog voller zijn dan op normale donderdagavonden, met groepjes die van café naar café trekken. Om acht uur trapt *Fata 'el Moustache' Morgana* af in de Zaaier. Vanaf 12 uur wordt het zweten op de afterparty in Het Gat met allerlei dansbare indie en electro.

'We hebben echt gekeken naar bandjes die kwalitatief vernieuwend zijn, niet alleen de meest catchy hitjesbandjes', vertelt organisator Mart Schellekens. Het moet dus een heerlijke avond worden voor iedereen op zoek naar hét nieuwe geluid. Wat Schellekens zelf gaat kijken? Eerst *LUIK*, met hun abstracte dromerig pop, gelardeerd met zwartgallige teksten. Verder het Nederlandstalige *Staatseinde*, dat pop maakt 'op een hele vreemde manier'. Ten slotte *Are you a lion*, een band die klassieke rock in een modern jasje weet te steken. **RR**

Meer informatie: popronde.nl/steden/wageningen.

>> HET ECHE WERK

SINAASAPPELS
ONDERZOEKEN
IN ADELAIDE

Wie? Hein Kieffer (vierdejaars Bsc student Food Innovation and Management, VHL)

Wat? Onderzoek naar biologische preventie van schimmelgroei bij sinaasappels

Waar? Adelaide, Australië

Waarom? De houdbaarheid van citrusfruit verbeteren

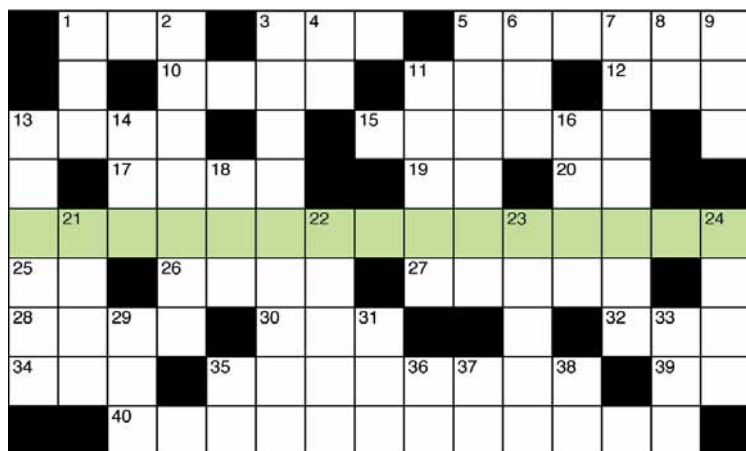
'Ik heb stage gelopen bij SARDI, een onderzoeksinstituut van de Australische overheid. SARDI staat voor South Australian Research and Development Institute. Ze houden zich daar met van alles bezig, van meteorologie tot voedsel. Ik deed een project over sinaasappels. Australië exporteert veel sinaasappels, vooral naar Amerika en Japan. De Japaners hebben hoge kwaliteitseisen, maar het probleem is dat sinaasappels besmet kunnen raken met schimmel. Ik heb onderzocht in hoeverre zout, hitte en essentiële oliën effect hebben op deze schimmel. Na zes maanden onderzoek denk ik dat ik de voedselinnovatiekant van mijn studie leuker vind dan de onderzoekskant. Ik vind het leuk om een onderzoek af te ronden en door te gaan naar een nieuw project, in plaats van jaren hetzelfde te moeten onderzoeken.

Ze zeggen over Australiërs dat ze heel *laid back* en relaxed zijn. Dat klopt wel. Ik had een huisbaas die echt heel *laid back* was en elke avond de barbecue aanstak, ook wanneer het regende.

Toen ik naar Australië ging voor mijn studie, wilde ik er graag naar toe verhuizen. Of naar Amerika. Maar toen ik er eenmaal was ontmoette ik

mensen uit Maleisië, Thailand en China. Daardoor ben ik me voor Azië gaan interesseren. Maleisië loopt bijvoorbeeld voorop wat betreft kennis, universiteiten en onderzoeksfaciliteiten. Bij Van Hall Larenstein leren we veel over Europees voedsel, maar China is compleet anders. Het idee om daar te werken, staat me wel aan. Het andere type eten vraagt om andere technologieën, waaronder voedingsmiddelentechnologie. Australië staat niet bekend om zijn culinaire capaciteiten, maar Adelaide heeft wel een traditionele maaltijd. Die is echt afschuwelijk! Het is een erwtensoep met een soort taart erin, een "floater" genaamd. De taart wordt op de kop in de soep gelegd, en na vijf minuten wordt het opgediend. Dus dan heb je zo'n taart die helemaal zompig en nat is, echt verschrikkelijk. En dan serveren ze het met ketchup! **RR Emma Holmes**

Hokjesdenken

De oplossing was 'boerenbruiloft', schrijft Iemke ons. Dat doet ze namens Mieke Jansen, want zij kon niet meedenken vanwege haar eigen bruiloft. Wij feliciteren Mieke!

Goede inzenders:

Willem Menkveld, Ja dit is het-team, Cees Niemeyer, Renée en Susan van der Salm, 'sexy-sax-sectie der Ontzetting', Sexy Chickies, Willem Norde, Marije Oostindjer, Ellen Slegers, Ditje van der Vossen, Leerstoelgroep Nematologie, Evelien Kooij, SWU Thymos 11/12, Siloah Beumer, Ans Lijftogt, Klaas Swart, Clasien Lock, Marianne van der Gaag, Tia Hermans, Mart Fransen en Kim & Dennis.

Horizontaal

1 Werkgever van Louis Theroux **3** Spinsel op internet **5** Zoekt sterke mannen **10** Hun commissaris komt hier onderzoek doen **11** Gras dat overblijft na het kaasmaken **12** Is groot bij verwaande types **13** Hangt boven de frituurpan **15** Kreeg Anne van den Ban **17** Tablet **19** Over de grens **20** Computerbranche **25** De eerste K van de KKK **26** __ trekjes **27** __ Wennemars **28** Leuk omdat er geen tweede van is **30** Madonna **32** Hoofdbestanddeel van een dry martini **34** Bruinogig dier **35** Grootst denkbare groep **39** Leiden veel sporen naartoe **40** Werd gestolen uit de kantine van Zodiac

Verticaal

1 Sprak Staten-Generaal toe **2** Komt er mogelijk aan de Marijkeweg **3** Maakte Karin Troost een filmpje over **4** Daarmee is het uit **5** Toonzetting **6** Succesnummer **7** Bijeenkomst **8** Makelaarsobjecten **9** Ziekte die je meestal in bed oploopt **11** Zulke groenten en fruit beschermen tegen beroertes **13** __ Dier, heeft kritiek op Wagenings persbericht **14** Lucy __, actrice (Kill Bill) **16** Latindans **18** Aanduiding op een filmrolletje **21** Germaans teken **22** Vliegveld bij Groningen **23** Noorse toneelschrijver **24** Naar diens trekgedrag deed Rudy Jonker onderzoek **29** Olm **31** Watertje **33** Gaat met een sneltreinvaart door Duitsland **35** Hot **36** Paaps **37** Plus wat er omheen ligt **38** Deel van de Bijbel

Mail de groene hokjes uiterlijk komende woensdag naar hokjes@wur.nl. De oplossing komt donderdag op resource.wur.nl.

in memoriam

Prof. E. H. (Dan) Kampelmacher

Op donderdagavond 12 september 2011 is professor Kampelmacher overleden op de respectabele leeftijd van 91 jaar. Voor familie en vrienden zijn dit trieste dagen, ook al bereikte hij de leeftijd van de zeer sterken. Het is en blijft een gemis.

Professor Kampelmacher was klein van formaat maar groot in zijn daden. Dat begon al op 18-jarige leeftijd toen hij er bewust voor koos het door nazi-Duitsland geannexeerde Wenen te ontvluchten, na aanvang van de terreur tegen joden. De jonge Kampelmacher verbleef tijdens de oorlog op diverse adressen in Nederland. Tegen het einde van de oorlog volgde hij (privé)colleges zoölogie, en direct na de oorlog ging hij diergeneeskunde studeren. Al snel maakte hij carrière bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid (RIV) van dierenarts-bacterioloog tot wetenschappelijk directeur en plaatsvervangend directeur-generaal van het latere Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne.

In september 1971 werd hij benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de levensmiddelenmicrobiologie en -hygiëne aan de Landbouwhogeschool (nu Wageningen Universiteit). Toen een laboratorium met een minimale bezetting, waar in nauwe samenwerking met het RIV onder andere onderzoek werd verricht aan Salmonella en aan het bestralen van levensmiddelen. Zijn colleges waren gelardeerd met prachtige verhalen, waardoor het niet moeilijk was de te leren lesstof te onthouden. Hoewel hij al die verhalen losjes uit zijn mouw leek te schudden, meldde hij in het lab altijd dat hij de zoutmijnen weer introk als hij col-

lege ging geven. Dat geeft wel aan dat hij het lesgeven serieus opnam. Oud-studenten weten zich hun mondelinge examens bij professor Kampelmacher nog goed te herinneren. Op de gang stonden ze zenuwachtig te wachten tot het hun beurt was. Velen hoorden de luide uitroepen van Kampelmacher als hij het niet eens was met een gegeven antwoord, waardoor ze nog onrustiger werden.

Professor Kampelmacher had een grote naam binnen de levensmiddelenmicrobiologie, maar ook binnen de diergeneeskunde. Er zijn veel wetenschappelijke artikelen door hem gepubliceerd, maar het is ook leuk te weten dat hij soms de draak stak met de wetenschap. Dat blijkt uit zijn publicatie in het Tijdschrift voor Diergeneeskunde waarin hij een therapie beschrijft voor 'Swetsitus', een verschijnsel waar, volgens hem, sommige wetenschappers last van hebben. Tot zes jaar na zijn pensionering was hij voorzitter van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde.

Tot aan het eind van zijn leven bleef professor Kampelmacher contact houden met ons laboratorium, en hij verheugde zich erop, samen met ons, in oktober 2011 het 40-jarig bestaan te vieren. Helaas kan hij dat niet meer meemaken. Met zijn grote en gedetailleerde kennis, ook op het gebied van kunst, muziek en literatuur, heeft hij via talrijke voordrachten, cursussen, colleges en wetenschappelijke publicaties veel mensen gevormd. Zij zullen vooral zijn erudiete bijdragen aan vergaderingen en congressen missen. Maar professor Kampelmacher leeft voort in de voedingsmedia die mede door hem ontwikkeld zijn, en nog dagelijks gebruikt worden in de (levensmiddelen)microbiologie voor het aantonen van salmonella's. Wij wensen zijn familieleden en vele vrienden sterkte om dit grote verlies te dragen.

Namens de leerstoelgroep Levensmiddelenmicrobiologie, **Marcel Zwietering, Frans Rombouts en Rijkelt Beumer**

mededelingen

Mededelingen van en voor studenten en medewerkers. Lever maximaal 75 woorden aan op donderdag voor verschijning via resource@wur.nl, met als onderwerp 'Mededeling'.

ISOW course Tai chi?

ISOW has found a dedicated teacher who has been taught by a master in Tai chi. We want to know from you if you're interested in a course to experience an oasis of relaxation after a busy, stressed day at the university? Let us know by sending an email to isow@wur.nl

Vacatures Bigband Sound of Science

BigBand Sound of Science zoekt versterking! Deze bigband van Wageningen UR staat onder leiding van dirigent Guus Tangelder en speelt swingende jazz, blues, funk en latin. Op dit moment zoeken we een gitarist (elektrisch), 1e/2e trombonist en (contra)bassist.

[WWW.SOUNDOFSCIENCE.NL](http://www.soundofscience.nl)

Schrijf je in voor de Youth Food Movement Academie 2012

Streef jij ook naar verandering van het voedsellandschap? De Youth Food Movement gaat samen met studenten en jonge professionals nadenken over hoe voedsel nu en in de toekomst wordt geproduceerd en geconsumeerd. Tijdens een interactief programma word je meegenomen naar de plekken waar ons voedsel vandaan komt en wordt verwerkt. Je gaat in gesprek met vooraanstaande opinie- en beleidsmakers in verschillende vakgebieden. De YFM Academie duurt een half jaar en bestaat uit zeven themadagen en een studiereis.

[HTTP://YOUTHFOODMOVEMENT.NL/](http://youthfoodmovement.nl/)

Beoordeel je studie op studiereviews.nl

Studiereviews.nl is een onafhankelijke website waar HBO en WO studenten hun opleiding zélf kunnen beoordelen. Hierdoor kunnen studenten ervaringen delen en een betere studiekeuze maken. Studiereviews.nl richt zich zowel op de student als de studie-instelling.

[WWW.STUDIEREVIEWS.NL/INFORMATIE/](http://www.studiereviews.nl/informatie/)

agenda**1 t/m 5 oktober (m.u.v. maandag)****HOW I ENDED THIS SUMMER**

Een film met prachtige beelden in een adembenemend landschap in een uithoek van de arctische toendra van Rusland. De hoofdrolspelers zijn twee mannen die werken op een afgelegen meteorologisch station. De film werd bekroond met 3 zilveren Beren in Berlijn. 19.30 (za), 20.30 uur (zo,di,wo), LA13

[WWW.MOVIE-W.NL/](http://www.movie-w.nl/)

Saturday 1 October**SHOUT OCTOBERFEST**

Only one day into October 2011 and SHOUT will already throw a true Octoberfest!! Half pint of beer jugs can be purchased from the bar and various après-ski classics will be found their way onto our normal dance, rock, Latin and disco setlist. Entrance is like always free. Bis spass!!

22.00-04.00 uur, De Wilde Wereld, Wageningen

[WWW.SHOUTWAGENINGEN.NL](http://www.shoutwageningen.nl)

Maandag 3 oktober- 8 oktober**WEEK VAN DE SMAAK**

Vanaf maandag 3 oktober kan er iedere dag een ander biologisch streekproduct geproefd worden. De meeste producten zijn geteeld op De Hoge Born en verwerkt in eigen keuken.

De boerderijwinkel van De Hoge Born is geopend op maandag t/m vrijdag van 12.30 – 17.00 uur en op zaterdag van 10.30 – 14.30 uur. Bornsesteeg 87, Wageningen

[WWW.HOGEBOORN.NL](http://www.hogeborn.nl)

Zondag 2 oktober**SCHONE UITERWAARDEN**

De uiterwaarden zijn een prachtig gebied, maar jammer genoeg ligt er best veel zwerfvuil. Wandelen is altijd leuk en gezond, en het is nog leuker om samen te wandelen en ook nog eens je eigen omgeving schoner en mooier te maken! Bij slecht wordt de wandeling mogelijk uitgesteld. Stuur een e-mail naar info@sharewageningen.org als u zeker wilt weten of de activiteit doorgaat.

13.50 uur verzamelen op Arion, Niemeijerstr. 6, Wageningen.

[WWW.SHAREWAGENINGEN.ORG](http://www.sharewageningen.org)

3 oktober – februari 2012**LANDBOUW IN DE 19E EEUW**

Met de Gouden Driehoek duidt het ministerie van EL&I de succesvolle samenwerking van landbouwonderzoek/onderwijs, bedrijven en overheid aan. Deze samenwerking is ontstaan in de 19e eeuw. In de eerste helft is de ontwikkeling van de landbouw het terrein van individuen; herenboeren en dominees zoals Jan Kops en hoogleraar botanie H.C. van Hall, de oprichter van de landbouwschool in Groningen. In het midden eeuw ontstaat er een georganiseerde landbouwgemeenschap rondom en vanuit een aantal private organisaties. In het landbouwbeleid is de Nederlandse staat nog steeds afwezig. In het laatste kwart van de 19e eeuw komt er landelijk landbouwbeleid bij de nationale overheid van de grond.

Maandag t/m vrijdag, 9.00 - 17.00 uur, leeszaal Speciale Collecties, Forum

[HTTP://LIBRARY.WUR.NL/SPECOL/](http://library.wur.nl/speccol/)

Woensdag 5 oktober**NSK GRONDBOREN 2011**

In de traditie van studievereniging Pyrus vindt er jaarlijks in de 1e periode een uniek evenement plaats met wel 350 bezoekers. Iedereen die ooit heeft meegedaan weet voorgoed hoe intens bodem, water en atmosfeer samenkomen tijdens dit kampioenschap. Het thema van dit jaar is 'Mudness'. Voel je de passie voor bodem, drang tot boren, competitie en hang naar gezelligheid? Schrijf je dan in met een team van 4-6 personen. Na afloop is er feest in De Bunker.

17.30 uur, Bietenveld Haarweg

[WWW.PYRUSBWA.NL](http://www.pyrusbwa.nl)

Woensdag 5 oktober**STUDIUM GENERALE LEZING:****'INTERNET AND IDENTITY:****IPHONE-IPOD - I AM'**

How do social media platforms shape political identity and participation of those who use them? Mirko Tobias Schaefer (New Media & Digital Culture, Utrecht University) explores how commercial and non-profit web platform providers such as Twitter, Facebook and YouTube among others organize interaction with their individual users,

regulate their activities and shape their collective existence touching the heart of individuals' self-determination and political identity.

20.00 hrs., LA13

[WWW.STUDIUMGENERALE.WUR.NL/](http://www.studiumgenerale.wur.nl/)

Woensdag 5 oktober**LEZING: 'ONS ETEN, HET WARE VERHAAL ACHTER DE NEDERLANDSE MAALTIJD'**

Mac van Dinther is journalist en schrijver. Zijn verhaal draait helemaal om het maken van keuzes. Keuzes die maken of 'good food' en 'better mood' samengaan. Twee alternatieven worden hierbij naast elkaar gelegd: gangbaar en biologisch.

20.30 uur, bblthk, Stationsstr. 2

Wageningen

[WWW.BBLTHK.NL](http://www.bblthk.nl)

Zaterdag 8 oktober

Boerengroep excursion to Hemmen Join us on a regional biketour with farm visits! We leave by bike from the Boerengroep building, from where we cycle across the river Rhine to the Betuwe area. We will visit three organic farms: a dairy farm, an arable farm, and a vegetable farm. After that we have lunch at a local restaurant and organic supermarket De Smidse, where you can eat your own lunch and buy some local products. Register by email: st.boerengroep@wur.nl

8.30 a.m., LA13, Wageningen.

[WWW.BOERENGROEP.NL](http://www.boerengroep.nl)

Maandag 10 oktober**THYMOS: OUTDOOR LASERGAME EXPERIENCE**

Schrijf je snel in, er zijn maar 22 plaatsen beschikbaar. De kosten zijn €18 als je sportrechten hebt.

18.00- 21.30 uur.

[WWW.SWTHYMOS.NET/](http://www.swthymos.net/)

minder stress
meer rust en focus
cursus mindfulness
Bennekom - open avond
www.pipta.nl

Liever een Engelse RESOURCE?

Naast een Nederlandstalige editie is er nu ook een Engelstalige editie verkrijgbaar. Resource zoekt nog naar de juiste verdeling van het aantal Engelse en Nederlandse exemplaren.

Secretariaten, receptiemedewerkers, medewerkers postkamer en studenten in studentenflats en studentenhuizen worden opgeroepen om mutaties door te geven aan het secretariaat van Resource: thea.kuijpers@wur.nl
Abonnees die voortaan i.p.v. een Nederlandse editie een Engelstalige editie willen ontvangen worden verzocht dit kenbaar te maken via een e-mail aan: thea.kuijpers@wur.nl

HOW TO FEED OUR WORLD?

UITNODIGING MAIN CONFERENCE

SPREKERS: GERDA VERBURG, RUDY RABBINGE, SANWEN HUANG EN VELE ANDEREN

DATUM & LOCATIE : DONDERDAG 10 NOVEMBER, JUNUSHOFF, WAGENINGEN

REGISTREER JE NU!
WWW.KLV125MAINCONFERENCE.NL

Werken aan de kwaliteit van leven

Wageningen UR zoekt:

Medewerker Roostering

Wageningen University, Wageningen
Vacaturenummer: 0009-5

Onderzoeker Biobased Plastics

Food & Biobased Research, Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-BBP-0004

3 PhD's Physical Chemistry & Colloid Science

Wageningen University, Wageningen
Vacaturenummer: AFSG-PCC-0011

Replacing lactose in calf milk replacers by processed plant polysaccharides

Wageningen University, Wageningen
Vacaturenummer: ASG-DW-ANU-0005

Assistant Professor in Animal Production Systems

Wageningen University, Wageningen
Vacaturenummer: ASG-DW-APS-0000

HR-adviseur

ASG (Stafffuncties), Lelystad
Vacaturenummer: ASG-HR-0000

Projectleider nieuw museum

Wageningen University, Wageningen
Vacaturenummer: ESG ISR-0006

Technisch (applicatie) beheerder

Wageningen UR, Wageningen
Vacaturenummer: FB-0017

PhD Microbiologist, Microbial Ecologist

Wageningen University, Wageningen
Vacaturenummer: PSG-FYTO-0007

Medewerker Computer Innovaties Onderwijs CIO

Hogeschool Van Hall Larenstein, Velp
Vacaturenummer: VHL LWM0001

WAGENINGEN UR
For quality of life

www.werkenbij.wur.nl

See you soon!

Phd celebrations • Drinks • Buffet • or just to eat

www.cafecarre.nl
0317 422694

www.h41.nl
0317 421715

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Extreme sushi

I used to think that only Japanese eat raw fish, so I was really surprised when I found that Dutch people also do so. The Dutch not only eat salted herring (zoute haring) occasionally, but they are really proud of it as the traditional food which symbolizes the sailor culture of the nation's past. Sometimes salted herring is also referred to as Hollandse nieuwe.

Salted herring is a raw herring that has been cleaned, had its head removed, and been salted to preserve the fish and kill the bacteria. The taste is chewy and a little bit salty, which gives the sensation and smell of fresh fish in your mouth.

You can easily find salted herring in the fish stalls at any market. The price is quite reasonable for students. One portion of salted herring only costs you 1.5 to 2 euros, including the optional onions. For a first try, I suggest that you ask for extra onions to take care of the fresh fish odour and help you cope with the uneasy feeling of raw flesh in your mouth.

The main difference between Japanese sushi and Dutch salted herring is the eating style. Sushi is mainly small fish fillets, eaten with well-cooked rice, ketchup, and wasabi; almost no raw taste is left when you eat it. But salted herring is more extreme; it is eaten as raw fillet, with or without onions. If that's not extreme enough for you, just eat the whole fish directly in the traditional way; hold the tail, tilt your head back, and slide the whole fish down your throat in one go. Now that's what I call extreme, and it tastes even better! Oh, and don't forget to make sure the head is removed so you don't choke. **📍 Sacha Amaruzaman, Indonesian MSc student of Environmental Science**

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn fifty euro and Dutch candy.

[NL]

SUSHI VOOR GEVORDERDEN

Sacha dacht altijd dat alleen Japanners rauwe vis eten, maar tot haar verrassing kunnen de Nederlanders er ook wat van. Zoute haring, ook wel Hollandse nieuwe genoemd, kun je bij elke viskraam op de markt vinden en kost slechts 1,5 á 2 euro, inclusief de optionele uitjes.

Het eten van de haring gaat behoorlijk extreem, vindt Sacha. De traditionele manier is namelijk de vis bij de staart pakken en in z'n geheel je keel in laten glijden. Nog wel even een waarschuwing: zorg ervoor dat de kop eraf gehakt is, anders stik je in je Hollandse Nieuwe!